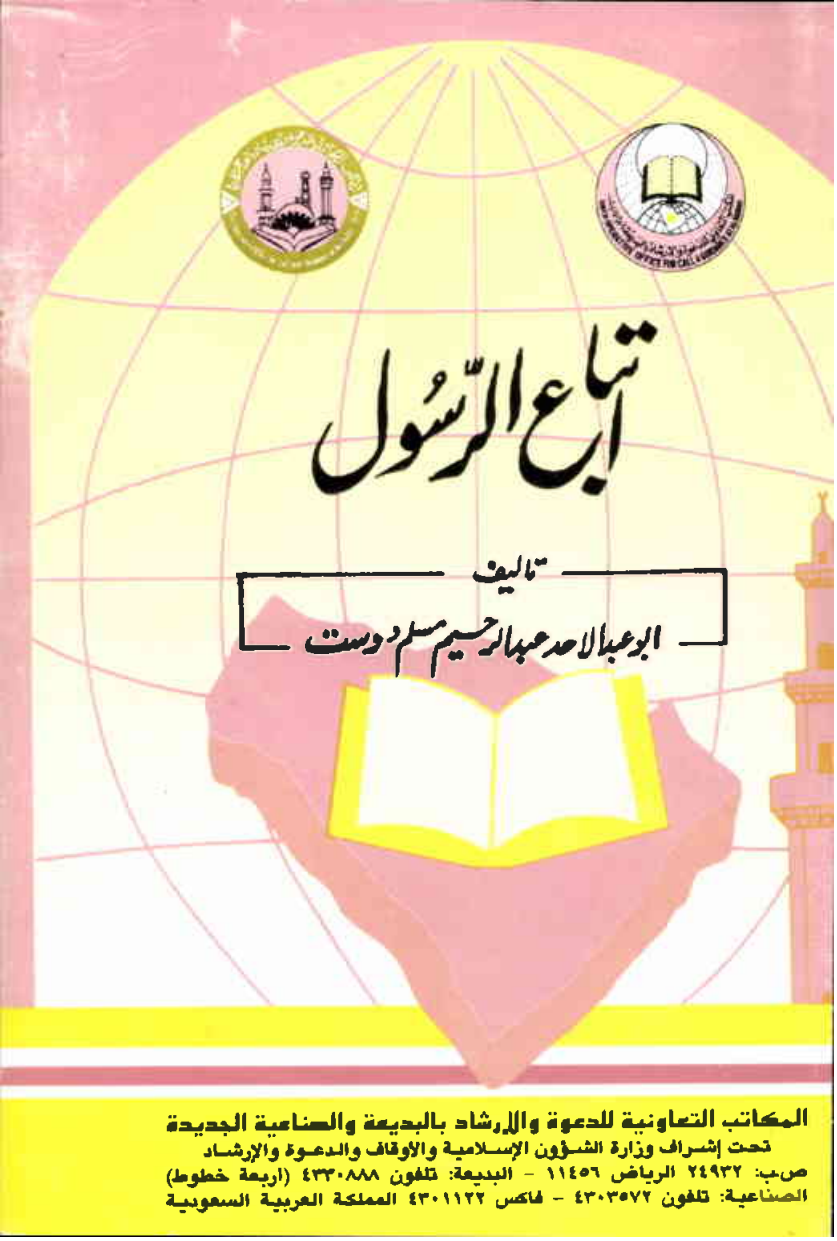

اتباع الرسول

تأليف

أبو عبد الأحد عبد الرحيم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (أربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعودية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرّسول

تالیف

ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .- حائل.

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

عنوان نگرنی

دکتاب نوم : اتباع الرسول

لیکونکی : ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

خپرونکی : ادارة احیاء الدعوة الاسلامیة

تیراژ : ۵۰۰۰

نیټه : صفر ۱۴۰۹ هـ ق - وږی ۱۳۶۷

دوهم چاپ : ذوالحجه ۱۴۰۹ هـ

تیراژ : ۵۰۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

مضمون	گڼه
۱- سریزه	۱
۲- اتباع الرسول قرآنی حکم دی	٤
۳- درسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده	۹
۴- د قیامت په ورځ به خلک درسولانو د اتباع ارمان کوی	۱۸
۵- درسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم نه د ننوتو سبب دی	۲۰
۶- بغه څوک چه درسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوی بغه منافق دی.	۲٤
۷- درسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شی کیدای.	۲۵
۸- کوم عمل کی چه درسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وی بغه باطل دی.	۲۷
۹- اتباع الرسول او درسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه	۳۲
۱۰- درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نه ده	٤۰
۱۱- د تقلید رد	٤۳
۱۲- د تقلید لغوی معنی	٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع	گڼه
۱۳- د تقلید اصطلاحی معنیٰ	٤٥
۱۴- تقلید کله شروع شو	٥٢
۱۵- د تقلید رد د سلف صالحینو څخه او د امامانو او نورو دامت د علماوو د اقوالو په تائید	٦٦
۱۶- د اختلاف په وخت کې د حل لاره	٩٧
۱۷- د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل گمراهي ده۔	١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئآت أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

"يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمُ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ وَّخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيْرًا وَّ نِسَاءً وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِىْ تَسَاءَلُوْنَ بِهٖ وَالْاَرْحَامَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيْبًا".

"يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهٖ وَلَا تَمُوْتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ"

"يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلاً سَدِيْدًا يُّصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيْمًا".

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة و كل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالی چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه راښکته کاوه نو ورته یې وویل:

« قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ » سورة البقرة - ۳۸-

« موږ ووېل کوز شی له جنت څخه ټول دلته تاسو ته زما لوری څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداری وکړه نه به په هغوی ویره وی او نه به غمجن کېږي »

په دی ایت کښې الله آدم علیه السلام او ټولو بنی آدمو ته داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت راليږم او د دی هدایت تابعدار ته یې بشارت او زېری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت په تفسیر کښې حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښې داسې لیکی:

« قال ابوالعالية الهدىٰ الأنبياء والرّسل والبينات والبيان، و قال مقاتل بن حيان: الهدىٰ محمد صلّى الله عليه و سلّم وقال الحسن الهدىٰ القرآن » تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱

« ابوالعالية ویلی دی چې له هدایت څخه مراد انبیأ، رسولان او د هغوی معجزی، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلی دی چې هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه وسلّم څخه او حسن بصری ویلی دی چې هدایت قرآن دی ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دری واړه قوله صحیح دی څکه چې ټولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دی او اخری امت لپاره آخری پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندې د الله له لوری رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

نو په هر اُمت باندې دغیل رسول او نبی اطاعت فرض ؤ او هر امت ته چې کله الله تعالیٰ کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چې زما د رالیږل شوی رسول اطاعت او تابعداری وکړی لکه چې الله تعالیٰ فرمائی:

«وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِ» الایه سورۃ النساء - ۶۴.

«او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مګر د دی لپاره چې د هغه تابعداری وشي د الله په حکم».

نو هر امت ته چې کوم پیغمبر لیږل شوی ؤ هغوی د هغه رسول او نبی په تابعداری او اطاعت مأمور ؤ.

او مونږ ته الله اخری پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چې فرمائی:

«وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه» سورۃ آل عمران ۱۴۴. «محمد نه دی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکښې هم رسولان تير شويدی» او محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالیٰ دکوم خاص قوم لپاره نه بلکې تر قیامته پورې ټولو خلقو لپاره رالېږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائی:

«وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَّنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ» سورهٔ سباء ۲۸.

«مونږ نه یې لېږلی مګر ټولو خلکو لپاره زیږی ورکوونکی او ویرولونکی لکن زیات خلك نه پوهېږي» سورهٔ سبا (۲۸) نو مونږ هر غه اخری رسول په اطاعت مأمور یو او دده په منلو کښې د الله رضا، کامیابی او جنت ته داخلیدل او دده په نه منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرّسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله علیه وسلم داتباع په هکله په قرآن کریم کښې زیات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته داحکم کوی چې مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله علیه وسلّم اطاعت وکړو.

«وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ» سورهٔ الانفال (۱)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان یاست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائی:

وَاَطِیْعُوا اللّٰهَ وَاَطِیْعُوا الرَّسُوْلَ فَاِنْ تَوَلَّیْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰی رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِیْنُ» سورۃ التغابن:— ۱۲۔

«او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړوئ نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی»

او الله تعالیٰ فرمائی:

«یٰاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اَطِیْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ۔ سورۃ الانفال (۲۰)

«ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال دا چې تاسو اوري»

او الله تعالیٰ فرمائی:

وَاَطِیْعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ» سورۃ ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ دی لپاره چې په تاسو رحم شي او الله تعالیٰ فرمائی:

«وَاَطِیْعُوا اللّٰهَ وَاَطِیْعُوا الرَّسُوْلَ وَاحْذَرُوْا فَاِنْ تَوَلَّیْتُمْ فَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَا عَلٰی رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِیْنُ»، سورۃ المائدہ (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ـــــ د رسول اطاعت وکړئ او ووېرېږئ». که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چې زمونږ په رسول بنکاره رسول دی»۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائی:

"وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ" - سورۂ التوبة (۷۱) -

"او مؤمنان سړی او مؤمنانې بنځې څینې د څینو دوستان دی امر کوی په نیکی او منعه کوی له بدی څخه او لمونځ کوی او زکات درکوی او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوی زړه چې الله په دغه کسانو رحم وکړی - بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی".

او الله تعالیٰ فرمائی:

"وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفِيْقًا" - سورۂ النساء (۶۹) -

"او چا چې د الله او د رسول اطاعت وکړو نو دوی به هغو کسانو سره وی چې الله په هغوی انعام کړیدی د انبیاء ریښتونو، شهدا او صالحینو څخه او دوی د هر ښه ملګري دي".

او الله تعالیٰ فرمائی:

"وَمَآ اٰتٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا" سورة الحشر (۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چې تاسې ته رسول درکړي وي نو وني ئ نیسئ او د هغه شی څخه چې هغه کړي یاست ورڅخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته قرآن او حدیث پرې ایښي دي او د قرآن او حدیثو د خلاف څخه مونږ منعه کړي یو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره سنبر نمونه رسول الله صلی الله علیه وسلم دی په هر څه کښې باید د هغه پیروي وکړو او د خلاف څخه ځان وساتو. الله تعالی فرمائي:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا (الاحزاب ۲۱)

• بې شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې سنبر تابعداري ده د هغه چا لپاره چې د الله او د قیامت د ورځې امید لري او الله ډیر یاد کړي •

نو زمونږ کامیابي پدې کښې ده چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداري وکړو او دبل هیچا په تابعداری کښې کامیابي نشته.

الله تعالیٰ فرمائي:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورهٔ ال عمران ۳۱-۳۲.

ورته وویایه ای محمده! کله تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تابعداری وکړی په الله به تاسو سره محبت وکړی او ستاسو ګناهونه به وبخښی او الله بخښونکی اومهربان ګ ورته وفرمایه چې د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا وګرځیدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي ۰ .

نو معلومه شوه چې څوک وائي : زه د الله تعالی بنده یم او د هغه سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د راالهیل شوی رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت منل کوی او که چا د الله تعالی د رسول نه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی وویل چې " الله کافرانو سره محبت نه کوی " او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت او تابعداری کښې د فلاح او اطمنان شروند دی.

الله تعالی فرمائی :

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

سورۂ الانفال (۲۴) .

" ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله چې تاسو هغه څه ترڅنګ چې تاسو څرندي کوي ۰ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعداری کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائی:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّٰهَ» سورة النساء ۸۰.

او چا چې د رسول اطاعت وکړو نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړو. او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یو خبرې هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکوته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائی:

«وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبرې نه کوی ندی دا قرآن مګر وحی ده چې ورته کیږی.

او الله تعالی فرمائی:

قُلْ لَّا أَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَائِنُ اللّٰهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُوْلُ لَكُمْ إِنِّيْ مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوْحٰى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمٰى

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورهٔ الانعام - ۵۰.

ای محمده! ورته ووایه چې زه تاسو ته دا نه وایم چې ما سره د الله خزانی دی اونه زه په غیبو پوهیږم او نه تاسو ته دا نه وایم چې زه فرښته یم نه تابعداری نه کوم مګر د هغه شي چې ماته پې وحی کیږی. ورته ووایه چې آیا برابر دی سړوند او لیدونکی».

اوالله تعالیٰ فرمایئ:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَآئِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورهٔ الاعراف-۲۰۳-

اوکله چې رانه وړی دوی ته یو ایت نو وایئ چې ولی پې ته پخپله نه غوره کوی ورته ووایه چې زه یواځې د هغه تابعداری کوم چې ماته پې زما د رب له لوری وحی کیږی. دا قرآن ستاسو د رب له لوری دلائل دی او هدایت او رحمت دی هغه قوم لپاره چې ایمان راوړی. د رسول الله صلی الله علیه وسلّم داتباع په هکله زیات احادیث هم راغلی دی چې د مثال په توګه به زه یو څو لوستونکو ته وړاندی کړم. عن ابی هریرة قال قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما امرتکم به فخذوه وما نهیتکم عنه فانتهوا"
رواه ابن ماجة.

د ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی:

څه شی باندی چې ما تاسو ته امر کړې وی هغه واخلی او د څه شی څخه می چې منعه کړې یاست دهغې څخه منعه شی".

بل روایت کښې راځي:

عن انس عن النبی صلی الله علیه وسلم قال: "ثلاث من کن فیه وجد حلاوة الإیمان من کان الله ورسوله احب الیه مما سواهما ومن احب عبداً لا یحبه الا لله ومن یکره ان یعود فی الکفر بعد اذ انقذه الله کما یکره ان یلقی فی النار".

انس رضی الله عنه نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: "درې خویونه دي چې چاکښې وو نو د ایمان خوږ والی به پرې وموي چا ته چې الله او د هغه رسول د بل هرچا نه زیات محبوب وي، او څوک چې د چا سره محبت کوي یوازې د الله لپاره وي او چا چې دا بده وګڼله چې کفر ته بیرته وګرځي ورو سته له دي چې الله ورڅخه خلاص کړیدی لکه څنګه چې دا بده ګڼی چې اور کښته ولوېږي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

اورسول الله فرمائی

"والذی نفسی بیده لایؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لماجئت به ". الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښې دی، ستاسو څخه یوکس نرهغه پورې مؤمن کېدای نشي ترڅو پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه پرې راغلی یم؛ اوداهله معلومه ده چې یوحدیث دچا دراتلو خلاف راشي نو که هغه خپله رایه پرېښوده اوحدیث ئې واخیست مؤمن دی اوکه حدیث ئې پرېښود اود خپل خواهش ئې ومنل نو هغه هیڅکله مؤمن کېدای نشي

همدارنګه حدیث کښې راځي :

"عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین".

متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی : ستاسو یوکس نرهغې مؤمن کېدای نشي ترڅوچې زه ورته دپلار، خوی او ټولوخلکوڅخه زیات محبوب نشم".

نو هغه څوک چې درسول الله صلی الله علیه وسلم محبت دعوه کوي او بیاخپله خبره یادخپل مشر، امام، پلار اویابل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث په مقابل کښې منې هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅکله مؤمن کېدای نشي ۰ ۰

بل حدیث کښی راځي

۰ عن المقداد بن معدیکرب رضی الله عنه قال : قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ۰ الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عنی وهو متکئ علی اریکته فیقول بیننا و بینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه و ما وجدنا فیه حراماً حرّمناه ، و إن ما حرم رسول الله کما حرم الله ۰

رواه الترمذی و ابوداود و اللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : خبردار ! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسیږي او هغه به څپل ځای تکیه کړې وي او وائي چې زمونږ او ستاسې ترمینځ د الله کتاب دی نو پدې کښی موږ څه حلال و مینـدل هغه به حلال ګڼو او پدې کښی موږ څه حرام و مینـدل هغه به حرام ګڼو ، - او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړي دي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړي دي ۰ ۰

او داځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم دځان نه څه شی حرام یا حلال نه ګڼي بلکې د وحی تابعداري کوي ، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د برسېره رد دی چې هغوي وائي : یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او څینې احناف هم د پرویزیانو څخه څکه ځکه چې دوی هم په دې روڼایونو کښې احادیث نه منې او په لیری تاویلونو قرآن او احادیث سره معارض واقع کوي ، او دا هم وایې چې کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چې دا خبره بالکل صحیح نده بلکې دې روڼایونو کښې احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړې دی .

هوښیار نکه بل روایت کښې راځي

عن أبي موسى الاشعري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : إن مثلي ومثل ما بعثني الله به كمثل رجل أتى قومه فقال : إني رأيت الجيش بعيني وأنا النذير العريان فالنجاء النجاء ، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا على مهلهم فنجوا ، وكذبت طائفة منهم فأصبحوا مكانهم فصبحهم الجيش فأهلكهم واجتاحهم فذلك مثل من أطاعني واتبع ما جئت به ومثل من عصاني وكذب ما جئت به من الحق .

متفق عليه

دا ابو موسی اشعری رضي الله عنه روایت دی هغه وایې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چې الله زه پرې رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشی او وړته ووایئ چې ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر لیدلی دی اوزه یوازې ویرډ ونکی یم نو ځانونه خلاص کړئ، ځانونه خلاص کړئ. نو یوه ډله ډډه د قوم څخه ډډه خبرډ ومنی او د شپې لاړ شی نو نجات بیاموی او یوه ډله وړته ووایئ چې ته دروغ وایئ او خپل ځای کښې سمار کړې نو سمار کښې وړ باندې لښکر راشي او هلاك او برباد یې کړي. نو دا دهغه چا مثال دی چې زما یئ ومنل او د هغه دین تابعداري یې وکړه چې زه پرې راغلی یم او د هغه چا مثال دی چې زما یې ونه منل او زه چې په کوم حق راغلي یم هغه یې دروغ وګڼل».

دا حدیث ددی ښکارډ دلیل دی چې چا د رسول الله صلی الله علیه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات وموندله او چا چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ونه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

«من أطاعنی فقد اطاع الله ومن عصانی فقد عصی الله».

رواه ابن ماجة.

د ابو هریرة رضی الله عنه روایت دی هغه وایئ چې رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمایلی دی :

"چاچې زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچې زما و نه منل هغه د الله و نه منل"

همدا رنګه بل حدیث کښې راځی :

عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلّم قال : کل امتی یدخلون الجنة الا من أبیٰ قالوا و من یأبیٰ قال من أطاعنی دخل الجنة ومن عصانی فقد ابیٰ"

رواه البخاری .

د ابو هریرة رضی الله عنه نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم وویل :

زما ټول امت به جنت ته داخلیږی مګر هغه څوک ته داخلیږی چې انکار یې وکړ. صحابه ؤ وویل : څوک انکار کوی ؟ رسول الله صلّی الله علیه وسلّم وویل : چاچې زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچې زما و نه منل هغه انکار وکړ".

د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د اتباع په هکله زیات احادیث او اثار راغلي دی او دا ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په اتباع کښې کامیابی ده او رسول الله صلی الله علیه وسلّم مونږ ته ډیر ښکاره او واضح دین پرې اینبې دی لکه چې فرمایلي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علی مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»
رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې اینبی یاست چې شپه او ورځ یې برابره ده.

نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم پکښې مبهمه او نامعلومه نه ده پواځې په هغه چا تیاره اوابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوی څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قیامت په ورځ به خلك د رسولانو اتباع

آرمان کوی

الله تعالیٰ فرمایئ:

«وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ»

سورهٔ ابراهیم ۴۴.

او وویره وه خلك د هغه ورځې څخه چې ړا به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وایئ چې ای زمونږ ربه موږ ته دی نیټې ته ورځسته کړه موږ به ستا دعوت قبول کړو. او د رسولانو تابعداری به و کړو. ایا تاسو مخکښې له دی قسم نه ګرځې چې تاسو ته هیڅ زوال نشته».

نو د قیامت په ورځ به وایئ چې ای زمونږ دتیا ته ولږه چې ستا د رسولانو اتباع وکړو حال دا چې بیا دنیا ته راتلل نشته نو بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش مونږ د رسول الله صلی الله علیه و سلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مونږ وای کړې.

الله تعالیٰ فرمائی:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی وبه وائي چې کاش ما د رسول الله لاره نیولی وای های افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه نږه یې د پند (قرآن وسنت) څخه یې لاری کړم وروسته له هغې چې ماته راغې او دی شیطان انسان لپاره تنها یې هرستی پریښووئ».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی ارمان کوی چې کاش مونږ د رسول الله تابعداری کړی وای کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او ..... می نه وای منلی هغه خو نږه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وُم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د

عذاب اوجهنم ته دننوتو سبب دی ۰

الله تعالیٰ فرمائي:

وَمَنْ يُّشَاقِقِ الرَّسُوْلَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَ يَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيْلِ الْمُؤْمِنِيْنَ نُوَلِّهٖ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهٖ جَهَنَّمَ وَسَآءَتْ مَصِيْرًا » سورهٔ النساء - ۱۱۵ -

او هغه چا چې خلاف وکړ د رسول و روسته له هغې چې دی ته هدایت بنکاره شو او تابعداری یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې کړو هغه لور ته چې وکړځیده او جهنم ته به یې داخل کړو او دیر بد ځای دی د ورکړځیدو »-

او الله تعالیٰ فرمایي:

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ وَمَنْ يُّشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَإِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ » سورهٔ الانفال - ۱۳ -

دا په سبب د دی چې هغوی خلاف کړی دی د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او هغه چا چې خلاف وکړ د الله او د هغه د رسول نو بې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالیٰ فرمائی:

"تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ".

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول. نو داسې جنتونو ته به یې داخل کړي چې لاندې یې نرې ویالې بهیږي په دې کښې به همیشه وي او دا لوی کامیابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه یې تجاوز وکړ نو اور ته به یې داخل کړي همیشه به پکښې وي او د ده لپاره سپکوونکي عذاب دی.

الله تعالیٰ فرمائی:

"فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ" سورة النور - ۶۳ -

نو هر و مرو دی وویریږي هغه کسان چې د رسول د طریقې نه خلاف کوی چې دا ته به فتنه ورسیږي او یا به ورته درد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن كثير د دى ايت په تفسير كښې داسې ليكي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) اى عن امر رسول الله صلى الله عليه وسلم و هو سبيله و منهاجه و طريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فما وافق ذلك قبل وما خالفه فهو مردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت فى الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" اى فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصيبهم فتنة" اى فى قلوبهم من كفر او نفاق او بدعة (او يصيبهم عذاب اليم) اى فى الدنيا بقتل أو حد أو حبس أو نحو ذلك".

تفسير ابن كثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امردى چې هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرز عمل او شريعت دى نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تللكېږي نو هغه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم دا اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبلېږي به اوكوم چې مخالف وي نو هغه به د هغه ويونكي اوكوونكي باندې رد كېږي هر څوك چې وي.

لكه چې په صحيح بخارى او صحيح مسلم او نورو كتابونو كښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :
"چا چې داسې عمل وکړ چې زمونږ په طریقه نه وي نو هغه
رد دی".

نو معنی داشوه چې ارومرودی وو هر هغه کسان چې د
رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت
کوي چې دوښته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي د
کفر، نفاق او بدعت څخه او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي
په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې
نورو سره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوك چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع

څخه خلك منع كوي هغه منافق دى

الله تعالى فرمائي :

" وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا " . النساء - ٦١

" او كله چې دوبته وويل شي چې راشئ هغه كتاب ته چې الله رالېږلى دى او رسول ته نو ته به گورى منافقان چې بند وى خلك لرتانه پرېندولو سره " .

نو دا كار د منافقانو دى چې د الله تعالى د كتاب او د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع څخه خلك منع كوي او داسې منافق صفته خلك په اوسنې وخت كښې د هر زيات دي چې هغوي د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع او د الله تعالى د غوښې كړي دين څخه خلك په دول دول پلمو منع كوي كله وړته وائي چې د احديث زمونږ د مذهب څخه مخالف دى ، كله په دې برو بعيد وتاويلونو سره خلك د رسول الله صلى الله عليه وسلم د طريقو څخه ليرى كوي او كله ديوې دينى درسگاه ، جومات او تولنې څخه خلك بندوي او وړته وائي چې هلته لاړ نشى هغه خلك وهابيان دي او زمونږ مذهب نه منې . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمایي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا »

النساء (٦٥)

نه ده داسې لکه څنګه چې داخلك ګمان کوي ، اوستا پر رب زما قسم دی هیڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم ونګرځوي تا په هغه څه کښې چې د دوی تر مینځ پیښ کښې اختلاف پیدا شوی وی او بیا ستاد فیصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګی ونه مومي او تسلیم شي په تسلیمېدو سره » .

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې داخلك نږدې مؤمنان کېدای نشي تر څو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فیصله ونکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبیاستافیصلې ته داسې غاړه کښېږي. دې چې پرې خوشحاله وي
اوخفه نوي ، نو داختلاف په صورت کښې مونږته پکار دي
چې په قرآن اوحدیثوفیصله وکړو اودخلکو په رأیو
او اجتهادونو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم
مونږ ته همدا دوه شیان پرې ایښې دي چې یو قرآن اوبل
نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راځي :

عن ابن عباس رضی الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب
فی حجة الوداع فقال : " ترکت فیکم ما إن اعتصمتم به
فلن تضلوا أبداً کتاب الله وسنة نبیه ". رواه الحاکم

د عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم
په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وې فرمایل :

" ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښې دي که تاسو پرې منکولې
ولکولې نو هیڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د
هغه د نبي سنت دی " .

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دوارو کښې دی او پدې
دوارو باندې په عمل کولو کښې دی اوکه دا دوارې چا
پریښودل نو اړو مرو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نوي هغه باطل دی

الله تعالیٰ فرمائي :

* إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ

محمد (۳۲ - ۳۳

بې شکه هغه کسان چې کفر يې کړې او د الله د لارې نه يې خلك بند کړي او د رسول خلاف يې کړي وروسته له هغې چې هدايت ورته ښکاره شو نو هيڅکله الله ته هيڅ ضرر نشي رسولی او زړه چې الله به يې عملونه برباد کړي .

ای مؤمنانو ! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه برباد وئ .

نو عملونه هله باطل او برباد ښي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طريقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې په وې هغه بدعت دی او هر بدعت ګمراهی ده

ګډ چې په حدیث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاری قال خطبنا رسول الله صلی الله علیه وسلم فحمد الله و اثنی علیه ثم قال : إن افضل الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشر الأمور محدثاتها وکل بدعة ضلالة ".

د جابر بن عبد الله الانصاری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلی الله علیه وسلم خطبه ولوسته نو د الله حمد اوثنا ئي وویله بیا ئي وفرمایل : بهتره لاره او هدایت د رسول الله صلی الله علیه وسلم هدایت اوطریقه ده او په کار و نو کښې بدچې دي هغه نوي نوي کارونه دي اوهر بدعت ګمراهي ده ".

په یوحدیث شریف کښې راځي :

عن عائشة رضی الله عنها قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :

من احدث فی امرنا هذا مالیس منه فهو رد ".

اخرجه البخاري ومسلم و ابوداود .

د عائشې رضی الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : چاچې زمونږ په دې دین کښې نوی کار پیدا کړچې د دی څخه نه وي نو هغه رد دی ".

په بل روایت کښې راځي چې چا داسې عمل وکړچې زمونږ طریقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوه هغه رد دی ۰

نو هر هغه عمل یا هر هغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوی هغه رد دی یعنې مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده اولکه څنګه چې داوسنۍ زمانې مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت گمراهي ده او بدعت کښې ښه نشته لکه چې امام مالك رحمه الله وائي :

من ابتدع فی الإسلام بدعة یراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلی الله علیه وسلم خان الرسالة لأن الله یقول « الیوم أکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی ... فما لم یکن یومئذ دینا لایکون الیوم دینا »۔

اصول فی البدع والسنن ص ۴

چا چې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت ګڼلې نو ده دا ګمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړی ځکه چې الله تعالی فرمائي « نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړی ۰ نو هغه ورځ (د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې) چې څه شی دین نه نو نن هم دین ندی ۰

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي :

« اتبعوا ولا تبتدعوا فقد کفیتم ۰۰ رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تاسی ته دین پوره او بس شویدی".

همدارنګه یو بل روایت کښې راځی :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبدالله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبدالله بن عمر من المسجد وقال : أخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

دمجاهد نه روایت دی هغه وائي چې زه د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما سره یو جومات ته ننوتم چې په هغه کښې اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چې لمونځ پکښې وکړو نو مؤذن آواز وکړ چې لمانځه ته راشئ نو عبدالله بن عمر د جومات نه ووت او وې ویل : مونږ دې بدعتي له جومات نه وباسئ - او لمونځ یې پکښې ونکړ .

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښې ښه کار معلومیږي لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې د اذان نه غیر داسې آوازونه ؤشوی نو ځکه ورته عبدالله بن عمر بدعت وویاید .

نو که اسلام کښې چیرته بدعت حسنه وای د غه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ. او عبدالله بن عمر رضی الله عنهما به ورته ښه کار ویلای ؤ لکن هغه د لمانځه دعوت ته بدعت ووایه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوداځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه .

همدارنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه پاره اذان کول نشته اوکه چاوکړ ګناه يې وکړه ځکه چې دغه کار د رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی .

همدارنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږی چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده .

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښی د برکلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری یې په هرڅه کښی کوله لکه چې په حدیث کښې راځی :

" عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتیم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال : إنی کنت البس هذا الخاتم و إنی لن البسه ابداً فنبذه فنبذ الناس خواتیمهم " رواه احمد

د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو یوه کوته جوړه کړه او په لاس یې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو کوتې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم پورته شو او ویې ویل چې: ما دا کوته په کوته کړی وه. خو زه به یې نور هیڅکله په کوته نه کړم نو کوته یې وغورځوله خلکو هم خپلې کوټې وغورځولې همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل اَهله اَن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أُحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فا کلمه عبد الله حتیٰ ماتَ. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړي دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما یوځوی وویل: چې موږ به یې منع کوو عبد الله بن عمر وویل چې زه د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیا ډوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وایي چې عبد الله ن عمر خپل ځوی سره تر مرګه پورې خبرې ونه کړې»

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبد الله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبد الله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهى عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ابي يتبع ام امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال الرجل بل امر رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لقد صنعها رسول الله صلى الله عليه وسلم. رواه الترمذي.

د سالم بن عبد الله نه روايت دی هغه وائي چې ما د يوه شامي سړي نه واوريدل چې د عبد الله بن عمر څخه يې د حج په هر څوکې د عمرې پوښتنه کوله عبد الله بن عمر وويل چې دا کار حلال دی نو هغه شامي وويل چې ستا پلار (عمر) خو خلك د څخه منع کول عبد الله بن عمر وويل: ته ما ته دا وويايه چې که زما پلار يې منعه کړې وی او رسول الله صلى الله عليه وسلم دا کړی وی. نو زما پلار تا بعدار ی به کېږي او که د رسول الله صلى الله عليه وسلم ع.

هغه سړي وويل بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د حکم تا بعدار ی به کېږي نو هغه وويل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم دا کار کړی دی".

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې دخپل پلار عمر رضی الله عنه خبره ونه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د بنځو متلونه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پیشوا خبرې او د اسې نورې بې دلیله خبرې او اقوال منی او احادیث پریږدي ـ

همدارنګه بل روایت کښې راځي :

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال : ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن وتفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً» ـ رواه ابن ماجة .

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې دهغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نویوه وره کیټکی (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړ او ورته یې وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دی نه منع کړي او ویلی یې دي : چې دا د وهې ګیټکی ګوزار نه بښکار کوی او نه د بښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکي دا غابن ما تويي او ستر کـه را اوباسي" سعيد وايئ چې د عبدالله وراره بيا دا کوزاروته شروع کړل نو عبدالله ورته وويل چې نږه تا تر حديث وايم چې رسول الله صلى الله عليه وسلم دا کار منع کړی دی او ته بيا کوزاروته کوی ؟. زه به تا سره هيڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روايت کښې راځي :

عن زيد بن اسلم .

عن ابن عمر قال دخلت على النبى صلى الله عليه وسلم وعلى ازار يتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان كنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازارى الى نصف الساقين فلم تزل ازرته حتى مات. رواه احمد .

زيد بن اسلم د عبدالله بن عمر رضى الله عنه نه روايت کوي هغه وايئ چې نږه رسول الله صلى الله عليه وسلم با ندې ورننوت او فرمايلو لنګ ۇ چې بښکته ځاڼکيده نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل چې داڅوك دی ؟. ما ورته وويل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمايل چې که ته د الله بنده يې نو لنګ (پرتوک) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوک د پښو يو نيمايئ پورې اوچت کړ. زيد وايئ چې د عبدالله پرتوک ترمرګه پورې اوچت

ۇ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام رضي الله عنهم د ملايانو او يا عوامو په څېر نه دي چې کله ورته حديث ووېل شي نو هېڅ پروا پرې نه کوي بلکې ما وېر داسې خلک ليدلي چې ځانته د علم نسبت کوي او لويه دعوه لري خو کله چې ورته دغه رنګ حديث ويل شوی نکه عبدالله بن عمر ته چې ووېل شو نو هېڅ پروائي نه ده کړې بلکې استهزاء يې کړې ده و قد جربنا بذلك مراراً ۔

د عبدالله بن عباس نه چا ديرې مسئلې په بارہ کښې پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حديث جواب ورکړ هغه سړی وويل چې عمر او ابوبکر داسې ويلی دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او ويې ويل:

يوشك ان تنزل عليكم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم و تقولون قال عمر و ابوبكر؟

تفسير أضواء البيان ص ۵۱۶ ج ۷ ۔

مجموع فتاوىٰ شيخ الاسلام ص ۳۱۵ ج ۲۰ ۔

نزدې ده چې په تا سود آسمان نه تبرې راوورېږي زه وايم چې رسول الله صلى الله عليه وسلم داسې ويلی او تاسو وائئ چې عمر او ابوبکر داسې ويلي دي "۔

نو صحابه ؓ د حديث په مقابل کښې د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول داسې بدکا نه چې ورته يې وويل
آسمان نه به دې باندې تېښې نازل شي ـ نوکه عبدالله
بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا راغلو مقلدینو
يې ليدلې وای نو څه به يې ورته ويل چې دوې دهر پېرې
فقير او امام خبره په حديث مخکښې کوي .

هغه رنګه چه بل روايت کښې راځي :

عن ابن الحنظلية قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم نعم الرجل خريم الاسدى لولا طول جمته و اسبال
إزاره فبلغ ذلك خريما فجعل يأخذ شفرة يقطع بها
شعره الى اذنيه ورفع ازاره الى انصاف ساقيه .

رواه احمد .

ابن حنظليه نه روايت دی هغه وايئ چې رسول الله صلى
الله عليه وسلّم وفرمايل :

خريم اسدی ډېر ښه سړی دی خوکه د سر ويښتان
يې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ يې دګيتکيو نه ښکته نه وای
نو دا خبره خريم ته ورسيده نو هغه قيچی راواخيسته
او ويښتان يې خپل غوږونو نيمايي پورې غوڅ کړل او پرتوګ يې
د پندرو نيمايئ پورې پورته کړه .

بل روايت کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الحياء خير كله او ان الحياء خير كله فقال بشير بن كعب انا نجد فى بعض الكتب او قال الحكمة ان منه سكينة ووقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحديث و اعاد بشير مقالته حتى ذكر ذلك مرتين او ثلاثا فغضب عمران حتى احمرت عيناه و قال أحدثك عن رسول الله صلى الله عليه وسلم و تعرض فيه لحديث الكتب ؟ رواه احمد

عمران بن حصين رضى الله عنه وايت دى هغه واني چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلى دى چې حيا ټول خير دى او يا بى شكه حيا ټول خير دى نو بشير بن كعب وويل مونږ په خپلو كتابونو او يا حكمت كښى ليدلي دي چې خينى دحيا نه سكون او وقار دى الله تعالى لره او خينى ضعف دى نو عمران بيا حديث و وايه او بشير بيا خپله خبره وكړه نو دى چې داخبره ئې دوه يادرى خل وكړه نو عمران دا سې په غصه شو چې ستركى ئې سرى شوى او وئې ويل چې زه درته د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث بيا نوم او ته پكښى دكتابونو خبرې كوى ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته

د هیڅ اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چې مخکښې مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیا یې د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته د هیڅ اطاعت په مونږ فرض ندی بلکې که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې چا د بل هر چا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندې دی او د الله په معصیت کښې د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت یې امر کاوه بیا یې نه منل فرض دي په حدیث کښې راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذي نفس محمد بيده لو اصبح فيكم موسى ثم اتبعتموه وتركتموني لضللتم ... الحديث ، رواه احمد

« عبد الله بن ثابت نه روايت دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي : قسم دي په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښې دي که موسى عليه السلام تاسې ته راغې او بيا مود هغه تابعداري وکړه اوزه مو پريښودم نو اړ وم رو بر کمراه شئ » .

نو د موسى عليه السلام تابعداري سره لدې چې هغه پيغمبر ؤ لکن د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مقابل کښې د هغه منل کمراهي ده نو افسوس دهغه مقلدينو په حال چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحيح حديث ورته ورسيږي او بيا د مذهب تقليد کوي او هغه حديث نه مني نو ايا دا به کمراه نوي بلکې دا تر نولو لوی کمراه دی ؟

همدا رنګه حديث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا تسألوا أهل الكتاب عن شئ فإنهم لن يهدوكم وقد ضلوا فانكم إما أن تصدقوا بباطل او تكذبوا بحق فإنه لو كان موسى حيا بين اظهركم ما حل له إلا أن يتبعني . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبد الله رضي الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي :

"د اهل کتابونه د هيڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چې هغوي هيڅکله تاسوته سمه لاره نه ښيي بلکې تاسو دلی او هغوی گمراه شوي دي ځکه چې يا به تاسو د باطل تصديق وکړئ او يا به د حق تکذيب وکړئ . او که موسی عليه السلام ژوندی وای ستاسو مينځ کښی نو هغه تر بل څه روا نه وُ غير لدی چې زما تابعداري وکړی ه .

او بل روايت کښی راځی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی:

"والذی نفس محمد بيده لو بدا لکم موسی فاتبعتموه وترکتمونی لضللتم عن سواء السبيل ولو کان حيا وادرک نبوتی لاتبعنی ه رواه الدارمی من حديث جابر

" قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښی دی که موسی عليه السلام تاسوته راښکاره شی او د هغه تابعداری مو وکړه او زه مو پرې ښبودم نو د سمې لارې نه به پرې لاړ شئ او که موسی عليه السلام ژوندی وای او زما نبوت ئې مينه لای وای نو ايا مو به ئې زما تابعداری کړې وه؟

نو موسی عليه السلام چې پيغمبر وُ که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلى الله عليه وسلم د بعثت څخه وروسته د دې لپاره اطاعت روا نه وُ نو بل چا ته به څنګه روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په مخکښې د پرزیات خندونو دي مخکښې ټول نصوص چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم پکښې وشو لکن د زیات وضاحت اوتائید لپاره به زه د لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحی معنی وکړم او بیا به د نصوصو په رنا کې د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید رد وړاندې کړم ، کرښه هم مونږ ه الله تعالی په قرآنی نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هرقسم استدلال څخه مستغنی کړي یو ، خو یواځې او یواځې د دې لپاره به د علماؤ اقوال ذکر کړو چې څینو ناخبرو لوستونکو تر دا سښکاره شي چې دا مسائل زمونږ د ځانګړی رأی او فکر نتیجه نده بلکې ټول حق پرست محققین علماء زمونږ د دې کاروان ملګري دي او د تقلید رد لا دې کښه ضروري ګڼم چې د تقلید په سبب په اسلامي امت کښې لوی تفرق او زیاتې شخړې او اختلافات را منځته شوي دي تر دې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوی احادیثو څخه د پرلیږی شویدي د ائمه کرامو په هکله د دومره غلو او زیاتی شروع شویدی چې د هغوې اقوال بلکې د هغوی څخه لاندې د نورو زیاتو خلکو اقوال د قرآن او حدیث په ځای استعمالیږي او داسې استدلال پرې نیول کیږي چې تر به وائې د غه اقوال اسمانی وحی د ه عام خلك د دین سره د ومره ناآشنا شویدی چې د یوه متل او قرآن ترمنځ یا د یوه شعر او حدیث تر منځ یا د فقهاؤ د اقوالو او نصوصو ترمنځ هیڅ تمیز نشته بلکې که چیرته یو چا ته په دینی مسئله کښې یو قرآنی ایت یا نبوی حدیث بیان شي نو هغه به سمدستی د دې په مقابله کښې د یوه عالم قول یا د عبدالرحمن بابا یو شعر پیش کړي . عوام خو لاڅه چې د پرعلماء مونږ داسې لیدلی دي چې کله ورته یو حدیث وویل شي نو هغه په د پرغضب سره د حدیث د نه منلو لپاره د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حیران یو چې د وی پدې نه پوهیږي چې د نص په مقابله کښې نور څه دلیل نشی کیدای او که سره د پوهې داسې کوي :

فإن كنت لا تدري فتلك مصيبة

وإن كنت تدري فالمصيبة أعظم

که نه پوهیږی او داسې کوی نو دا هم یو مصیبت دی او که پوهیږی او سره د پوهې داسې کوې نو بیا خو د پرلوی مصیبت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد لغوي معنى :

تقليد د تفعيل د باب څخه مصدر دی او د "قلادة" د مادې څخه اخیستل شوی دی ، قلادة هغه غاړکی اوغړونډی ته ویل کیږي چې د ځناور او چار پایانو په غاړه کښې اچول کیږي نو تقليد په لغت کښې غړونډي په غاړه کښې اچولو ته وائی لکه د حدیث په کتابونو کښې "باب تقليد الغنم" یا "تقليد الإبل" راځي یعنې دې په مناسکو کښې هغه د هدیې څاروي په غاړه کښې غاړکی اچول اوغړونډی اچول .

د تقليد اصطلاحي معنى :

تقليد په اصطلاح کښې دیو چا خبره بې دلیله منلو ته وائی، لکه چې امام ابن القیم د تقليد اصطلاحي معنى داسې را نقلوي

"التقليد معناه في الشرع الرجوع إلى قول لا حجة لقائله عليه وذلك ممنوع منه في الشريعة والإتباع ما ثبت عليه حجة" . اعلام الموقعين ص ۱۷۱ ج ۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې یو داسې قول اوخبرې ته رجوع کول دي چې د هغه ویونکی ته پرې دلیل وی او دا په شریعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائې چې دلیل پرې ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصیدهٔ امالی صـ٣٤ طبع دهلی کښې لیکی.

«والتقلید قبول قول الغیر بلا دلیل فکأنه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقلید د بل چا خبرې منل دی بې دلیله، نو دا دی د قبول له کیله داسې شو لکه چې دا خبره بې یوه غاړه کې او غړوندې کړ او په خپله غاړه کښې بې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقلید العمل بقول الغیر من غیر حجة»

«تقلید د بل چا په خبرې بې دلیله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقلید معنیٰ داسې کوی:

«التقلید العمل بقول غیرك من غیر حجة» ـ مختصر ابن حاجب صـ٢٣٧

تقلید دی ته وائې چې ته د بل چا په خبرې بې دلیله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقلید ته علم نه ویل کیږي او مقلد ته عالم نه ویل کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې امام ابن قیم رحمه الله د علماؤ څخه دا قول را نقلوي :

" أجمع الناس على أن المقلد ليس معدوداً من اهل العلم وأن العلم معرفة الحق بدليله " . اعلام الموقعين ص ١٧ ج ١

"خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمیرل کیږي او علم د حق معرفت دی په خپل دلیل باندې".

په قرآن کریم کښې داسې آیتونه د هر ډول بیانات دي چې علماء په هغې باندې د تقلید په رد کښې استدلال کوي :

الله تعالى فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله ..... الآية " (التوبه - ٣١ -)

"دوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په رب والا بیت نیولی دالله نه سوا ".

د غه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واوریده نو ددې په تفسیر کښې ئې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خو ئې عبادت نه دی کړی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

" أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ما حرم الله فتحلونه "

ایا داسې نه ووچې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله حلال کړي وو نو تاسو به حرام کښل او هغوي به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړی ؤ نو تاسو به حلال کښل ؟.

عدی بن حاتم وویل چې همدا سې وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل :

« فتلك عبادتهم » . « همدا د هغوی عبادت ؤ .

رواه احمد والترمذی .

نو د دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصارا ؤ د خپلو علماؤ بې دلیله تقلید کړی ؤ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلد چې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت وښوه .

او الله تعالی فرمایئ :

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ » سورة زخرف ۲۳ .

« او همدارنګه موږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویرونکی نه دی لیږلی مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې موږ خپل پلرانو په یوه دین موندلی دی او موږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو » او د پلرانو تا بعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله .

او الله تعالی فرمایئ :

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ تَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوْا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ ۝

سورة البقرة ١٦٦ - ١٦٧ -

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري يې شوی ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري يې کړيده او عذاب وګوری او تولی وسیلی پرې ختمې شي . او هغه کسان به وايي چې د نور و تابعداری يې کړيده کاش چې مونږ يوځل دنیا ته واپس شوی وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوی دی همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه ورښايي چې په دوی باندې د افسوس وی او دوی به دا ورڅخه نه وځی ».

او الله تعالیٰ فرمايي :

« وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا اَوَلَوْ كَانَ اٰبَآؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَّلَا يَهْتَدُوْنَ »

سورة المائدة - ع ١٠ -

او کله چې دوی نه وویل شي چې راشی هغه کتاب ته چې الله راليږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی چې خپل پلاران موپرې موندلی دی۔ اګرکه ددوی پلاران په هیڅ شي نه پوهیږي او نه په هدایت دي»

او الله تعالیٰ فرمائی:

وَقَالُوْا رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلَا۠

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وائی چې ای ربه مونږ د خپلو سردارانو او لویانو منلی ؤ نو مونږ ځنې یې سمه لاره ورکړیوه»

علامه شنقیطی ددی ایت لاندې لیکی:

ومثل هذا فی القرآن کثیر من ذم تقلید الآباء والرؤساء وقد احتج العلماء بهذه الأیات فی ابطال التقلید ولم یمنعهم کفر اولئك من الإحتجاج بها لأن التشبیه لم یقع من جهة کفر احدهما وإیمان الآخر وإنما وقع التشبیه بین التقلیدین من بغیر حجة للمقلد کما لو قلد رجل کافرا وقلد آخر فأذنب وقلد آخر فی مسألة دنیاه فأخطأ وجهها کان کل واحد ملوماً علی التقلید بغیر حجة ۰

تفسیر اضواء البیان ص۴۹۱ ج۲

پدې دول دپلرونو او مشرانو د تقلید بدي په قرآن کریم کښې ډیره زیاته ده۰

د تقلید په باطلولو علماؤ پدې آیتونو دلیل نیولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکښو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منع کړي ځکه چې تشبیه پدی کښی نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منع کښی واقع شوې ده چې دخپل مشر بی دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یوسړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهگار شی او بل د دنیا په کار کښی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شی نو دا هر یو په بی دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کومو پیړیو ته خیر القرون ویلی دی یعنی په اولنیو دری پیړیو کښی تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دینی مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کیدل او په هغې به عمل کیده دکوم عالم څخه به چې چاد کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه ؤ .

محدث دهلوي شاه ولي الله رحمه الله وائي :

اعلم ان الناس کانوا قبل المائة الرابعة غیر مجتمعین علی التقلید الخالص لمذهب واحد بعینه،

حجة الله البالغة ص۱۳۲

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلك د یوه خاص مذهب په تقلید باندې نه وو را ټول شوي ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولی الله په خپله رساله الانصاف صفحه
کښې لیکی :

"اعلم أن الناس فی المائة الأولی والثانیة غیر مجتمعین
علی التقلید لمذهب واحد بعینه" .

یوه شه چې په اوله او دوهمه هجري پیړۍ کښې خلك
دیوه شخص په تقلید را ټول نه وو .

شیخ خجندی وائی :

فالسلف لا یعرفون ذلك وکانوا لا یقلدون إلا صاحب
الشرع صلی الله علیه وسلم وقد صح اجماع الصحابة و
التابعین وتابعیهم باحسان من السلف الصالحین علی المنع من
ان یقصد انسان إلی قول بعینه فمن اخذ بجمیع اقوال
أبی حنیفة اوجمیع أقوال مالك او اقوال الشافعی اوجمیع
أقوال أحمد اوغیرهم ولم یعتمد علی ماجاء فی الکتاب
والسنة فقد خالف اجماع الامة کلها واتبع غیر سبیل
المؤمنین .

هدیة السلطان صـ٤

سلف صالحین دا تقلید نه پیژنی او د صاحب الشرع یعنی رسول
الله صلی الله علیه وسلم څخه غیر د بل چا تقلید نې کاوه او د سلف صالحینو
یعنی صحابه ؤ تابعینو او تبع تابعینو اجماع صحیح ثابته ده چې
هغوی دا کار منع کاوه چې یو انسان یواځی د یوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسې روان وی نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالک ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعی ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد ونه کړ چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې را غلي دي - نو دغه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداری یې وکړه۔

علامه نجندی لیکی:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة۔

هدیت السلطان ص۱

او دا مذاهب د بدعت کارونه دی چې د درې صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوی دی۔

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وایې:

وانما حدثت هذه البدعة فی القرن الرابع المذموم علی لسان رسول الله صلی الله علیه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم فی جمیع ما قالوه یبیحون به الفروج والدماء والاموال ویحرمونها ولا یدرون اذلك صواب ام خطأ علی خطر عظیم ولهم بین یدی الله موقف شدید یعلم فیه من قال علی الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعلم انه لم یکن علی شئ .

اعلام الموقعین ص۱۸۹ ج۳

داد تقلید بدعت څلورمی صدی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته بده پیړی ویلی د دی څخه وروسته پیدا شوی نو مقلدین دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو فرجونه (دښځو عورتونه) او وینی او مالونه روا کوی ، او نا روا کوی او پدې نه پوهیږي چې دا خبره صحیح ده او که خطا ده . او دوی په دی کار ونو سره په یو لوی خطر کښې واقع شوی دی . او دوی لپاره د الله په مخ کښې دې سخت مقام دی چا چې په الله هغه څه ویل چې پرې نه پوهیده بیا به په دی پوه شي چې مونږ په هیڅ دلیل نه ؤ » .

علامه شنقیطی په خپل تفسیر اضواء البیان کښې لیکی :

فتقلید العالم المعین من بدع القرن الرابع ومن یدعی خلاف ذلك فلیعین لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معین ولن یستطیع ذلك أبدا لأنه لم یقع البتة » .

تفسیر اضواء البیان ص۴۸۸-۴۸۹ ج۷

دیوه معلوم او ثابتی عالم تقلید کول د څلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی اوکه څوك د دی خلاف دعوه لری نومونږ
ته دی د دری اولنیو هجری پیړیو نه یو سړی راپه ګوته
کړی چې هغه دیوه یا کلی سړی د مذهب تقلید په ځان
لازم کړی وی، او دا کار هیڅکله نه شي کولی ځکه چې داسې
هیڅ شوی نه دی».

همدارنګه نور دهر زیات علماء لیکی چې تقلید یو بدعت
دی چې د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی نو زه
دهغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چې هغوی دین په څلورو
مذهبونو کښې محصور او محدود ګڼي او دیوه تابعداری
اسلام ګڼي بلکې د اوسنی زمانی څیرنو مقلدینو دا هم
لیکلي دی چې «بی مذهبه وله مسلمان نکیدای شي» نو
زه وړته وایم چې د دغه مذهبونو د پیدا کیدو نه مخکښې
او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته
خلك د چا په مذهب ؤ؟ آیا هغوی مسلمانان ؤ او که نه
صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین د چا په مذهب ؤ آیا
هغوی مسلمانان ؤ او که نه؟ آیا هغه امام چې ته یې تقلید
کوی هغه د چا په مذهب ؤ؟ د هغه پلار د چا په
مذهب ؤ ایا دغه ستا امام او د هغه پلار مسلمانان ؤ او که
نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چې دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ؤ نو بیا تا دغه فتوی په کوم دلیل اوکوم جرأت سره په دغه ټولو مخکښو او وروستنیو خلکو ولګوله ایا د الله نه نه ویریږي ؟ آیا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کیږي چې ته دچا په مذهب وی ایا د قیامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کیږي چې تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی ؟ اوکه تا څخه به دا پوښتنه کیږي چې آیا تا د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم خبره منلی وه اوکه نه ؟- ضرور به داسې یوه ورځ راځی چې ته اوستا په څیر نور د هر راونده مقلدین به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالی به درته وایی چې په کوم دلیل دی حلال اوحرام جوړ کړی ؤ ؟ په کوم دلیل دی دیوه غیر معصوم خبره منلې وه ؟. او په کوم دلیل دی دغه غیر معصوم د ربوبیت او رسالت درجې ته رسولای ؤ ؟ ولی دی زما د رلږل شوی رسول خبره نه وه منلی ؟ ایا ما تا ته نه ؤ ویلی چې : مَا اٰتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا » آیا ما تا سو ته نه ؤ ویلی چې « لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللّٰهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه دخپلو تېرو اعمالو مغفرت وغواړه اوپه اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اویواخی د الله تعالی کتاب او د هغه د رالیږلی شوی اخری رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروی وکړه او د فلان او فلان خبری پریږده د هغه وړکی څخه مخکښی د څان دخلاصون په فکر کښی شه چې هلته به بیا نه دنیاته راتلل وي او نه به بیا پښیمانی څه فائده لري .

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښې د څلورمی صدی په هکله داسې وائی:

« وکان دین الله سبحانه و تعالیٰ أجل فی صدورهم، و اعظم فی نفوسهم، من ان یقدموا علیه رأیاً او معقولاً او تقلیداً او قیاساً ».

اعلام الموقعین ص ۶ ج ۱

د هغو په سینو کښې د الله تعالی د دین دی نه وي لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې نه وي لوی ؤ چې په دې دین باندې رایه، عقلی امور، تقلید او یا قیاس مخکښې کړې .

نو د دی نه معلومه شوه چې تر څلورمی صدی پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم د څلورمی صدی د علماؤ د اتباعو د اولنی پراؤ په هکله هم داسې وائی:

« زاهدین فی التعصب للرجال واقفین مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

یسیرون مع الحق أین سارت رکائبه» اعلام الموقعین ص۶ ج۱

«هغوی د سړو لپاره د مذهبی تعصب څخه ځان ساته او دحجت او دلیل سره ولاړ ؤ دحق سپرلی به پرچې هرخوا تر روانی وی هغوی به همغه لور ته تلل»

یعنی دا به یې نه ویل چې زما امام او مقتدا داسې ویلی دی نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چا خبره دحجت او دلیل په اساس حق وی بلکه هرچا به چې د رښتیا حق وویل هغه به یې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدین چې حق د رښتیا څرګند شي اوخپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبی تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه منی او هغه د مذهب خبره یې تینګه کړی وی. د مثال په توګه به زه تاسو ته دحنفی مذهب د یوه متعصب مقلد خبره راونقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار علی الدیوبندی په ترمذی باندې تقریر لیکلی دی په هغه کښې یوه مسئله دا ده چې: عبد الله بن عمر وائی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي:

«البیعان با لخیار مالم یتفرقا» رواه البخاری ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خیار لري چې تر څو جدا شوی نه وی».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعی او عام محدثین وائی چې د دی تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعنې بایع او مشتري ترهغه پورې اختیار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وی. او ابوحنیفة وائي ددې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی یعنی کله چې بایع وویل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما أخیستی نو بیا اختیار نه لري.

د دې حدیث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثینو د مذهب تائید کېږي ځکه چې هغه په کله څه شی واخیست او یا به یې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دی لپاره چې بیع واجب شی لکه دا عمل یې امام ترمذی په ج ۱ ص ۲۳۶ کښې ذکر کړی دی. همدارنګه نور ډېر زیات احادیث په دی دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق با لأبدان دی. او عجیبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روایت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل أخیستل کېږي. او راوی چې دکوم حدیث بروایت کړی دی هغه به پرېښودل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع مأمور یو نه دبل چا په اتباع.

او دهدی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغی ذکر اوس د بحث څخه مونږ لیرې کوی۔

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډیر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخيار من مهمات المسائل و خالف أبوحنيفة فيه الجمهور وكثيراً من الناس من المتقدمين والمتأخرين صنفوا رسائل فی تردید مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحاديث والنصوص وكذلك قال شيخنا مد ظله يترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجيح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون يجب علينا تقليد امامنا ابی حنيفة». تقریر الترمذی ــ لمحمود حسن الدیوبندی ص۳۵ ج۳ «حاصل دا دی چې د خیار مسئلې د ډیرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفهٔ پدی کښې د جمهورو علماؤ او د مخکښیو او وروستنیو پرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښې مخکښیو او وروستنیو پرو علماؤ د ابوحنیفهٔ د مذهب په خلاف او تردید کښې ډیری رسالی لیکلی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسائلو کښې د احادیثو او نصوصو له أمله د شافعی مذهب ته ترجیح ورکړی. او هغه نومونږ استاذ هم ویلی دی چې د شافعی مذهب صحیح دی او ویلی یې دی چې حق او انصاف دا دی چې پدی مسئله کښې ترجیح د شافعی طرفته ده. لکن مونږ مقلدین یو او مونږ باندې د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چې یو سړی احادیث او نصوص، حق او انصاف پرېږدی او د مذهب پسی ځی که دا نه تقلید شرک نه وی نو اخر شرک به څه وی..

او د دی تقلید د مرض سبب او علت دا دی چې د قرآن او حدیثو څخه د دغه علماؤ خلك لیرې کړی دی د فقهاؤ اقوال او د یونان فلسفی یې دین جوړلی او قرآن او حدیث یې شاته غورځولی نو هغسې علماؤ تر یوحق پرست عالم داسې وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ايا علماء الهند طال بقاءكم
وزال بفضل الله عنكم بلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاءكم
فلا فى تصانيف الاثير هداية
ولا فى اسارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لاضياءكم
ولا كان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لاضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسُلمكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علة فوق علة

تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم

صحاح حديث المصطفىٰ وحسانه

شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای دهند علماؤ د دې وخته پورې ژوندی اوسې او الله په فضل دی تاسو نه ستاسو بیماری لیری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نیلګ بختې امید لرئ، او ویریږم چې ستاسو دا امید به برباد شی، نه د اثیر په تصانیفو کښې هدایت شته، او نه د ابن سینا په بندیخانو کښې، د هدایت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تاسو لپاره تیاری دی او رڼا نده، د صدر شرحې کښې د سینې پراخې نشته، بلکې ستاسو سینو کښې له دی نور هم درد زیات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه بنکاره شي نو هیڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذکاء زیانته تیاره ده، او سلم کتاب نور هم را ښکته کول کوی، او پورته خواته تاسو نشی پورته کولای، نو د قیامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو هاى أفسوس چې ستاسو به څه جزاء
وى، تاسو د کفر علومونه شرعه جوړه کړى ده، داسې
ښکارى لکه چې ديونان فلاسفه ستاسو أنبياء وى».

تاسو ناجوړه شوى ياست اومرضونه مو په ډير شوى دى، نو
د شرعى په علم دواء وکړى چې دا ستاسو دارو دى
د رسول الله صلى الله عليه وسلم صحيح او ياحسن احاديث
يوه عجيبه شفا ده نو په هديې دى ستاسو مرض لرى
شى.

څه عجيبه دارو يې روحى بيمارانو ته وښودل نو راځئ
اى د شرك، تقليد او بدعت بيمارانو په قرآن او حديثو باندې
د خپلو روحى امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد د سلف صالحینو څلورو امامانو او نورو د امت د علماؤ د اقوالو په تأیید

تولو سلف صالحینو، څلورو مشهورو امامانو او د اسلافی امت نامتو علماؤ د تقلید رد کړی دی چې د هغوی څینی اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته را نقل کړم.

په یوه روایت کښې راځی:

عن ابن عباس قال لیس منا أحد الا یؤخذ من قوله ویدع غیر النبی صلی الله علیه وسلم. رواه احمد

د عبد الله بن عباس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې زمونږ نه هیڅ یوکس نشته مګر د هغه څینی خبره به اخیستل کیږی او څینی به پریښودل کیږی غیر د نبی کریم صلی الله علیه وسلم څخه».

همدارنګه

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه وائی:

لا یقلدن أحدکم دینه رجلاً ان آمن آمن وان کفر کفر فإنه لا أسوة فی الشر، اعلام الموقعین ص۱۷۶ ج۲ تفسیر اضواء البیان ص۹۴ ج۷

ستاسو یوکس دی په دین کښې د یوه سړی څخه تقلید

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوی چې که هغه ایمان راوړو نو دا هم ایمان راوړی او که هغه کافر شو دا هم کافر کېږي ځکه چې په شرکي تا بعداري نشته ».

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضي الله عنهم قد نهوا الناس عن تقليدهم في كل ما يقولونه

مجموع فتاوی ج۲۱ ص۲۱۳ - دغه څلور امامان دی چې خلک یې د دوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړی دی ».

امام ابن قیم وائي :-

وقد نهى الائمة الاربعة عن تقليدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغير حجة » اعلام الموقعين ص۱۸۱ ج۲ .

څلورو امامانو (ابوحنیفه، مالك، شافعي او احمد) دخپل تقلید څخه خلك منع کړی دی او چاچې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلی دی ».

علامه شنقیطی وائي :

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقليدهم التقليد الاعمى الذى يتعصب له من يدعون انهم اتباعهم ولو كانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم فى تقليدهم الذى منعوا منه ونهوا عنه »

تفسیر اضواء البیان ص۵۴۹ ج۷ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوه شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دی، داسې نه وایي چې ځینی هغه متعصبین خلك یې کوی او دا دعوه لری چې موږ د دی امامانو تابعدار یو، نو که دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی به د هغوی داسې خلاف نه ؤکړی چې هغوی تقلید منع کړی دی او دوی یې تقلید کوی».

امام ابو حنیفه وایی:

لاینبغی لمن لم یعرف دلیلی ان یفتی بکلامی»

حجة الله البالغة ص۲۴۱ ج۱.

«چا ته دا مناسب ندی چې زما دلیل یې نه وی پیژندلی او زما په خبره فتوی ورکړی».

نو اوسنی حنفیان دامامام ابو حنیفه د دی قول نه مخالف دی ځکه چې د هغه دلائل وړتر په ډیرو ځایو کښې معلوم نه وی او د هغه په مذهب فتوی ورکوی.

امام ابوحنیفه وایی:

اذا قلت قولاً وکتاب الله یخالفه فاترکوا قولی لکتاب الله.

کله چې ما څه خبره وکړه او د الله د کتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله کتاب لپاره پریږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویرته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول یې مخالف وُ ؟

هغه وویل :

«ترکوا قولی لخبرالرسول صلّی الله علیه وسلّم .

« زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پریږدی »

چا ویرته وویل : که د صحابه وُ قول یې مخالف وُ .

هغه وویل :

«ترکوا قولی لقول الصحابة » . فتح المجید ص ۳۸۹ هدیة السلطان ص ۱۹

زما قول د صحابه وُ قول لپاره هم پریږدی »

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ویرته وړسیږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پریږدي هغه ویرته وایي چې ماپریږدی او دوی وایي چې نه صونږ به تا نه پریږدو .

امام ابوحنیفه وایي :

« إیاکم والقول فی دین الله تعالی بالرأی و علیکم بإتباع السنة فمن خرج عنها ضل »

المیزان الکبری للشعرانی ص ۵۸ ج ۱

« تاسو ځان و ساتئ د الله تعالی په دین کښې د رأیي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوتاسو هر و مرود سنتو اتباع وکړئ اوخوک چې د سنتو څخه ووت کمراه شو" .

امام مالک رح وائي :

"ما منا الا راد و مردود علیه إلا صاحب هذا القبر صلی الله علیه وسلم" . فتح المجید ص ۴۰۵

"زمونږ نه هیڅ یوکس نشته مګر هغه باندې خپله خبره ببرته وایس کیږی او نه منل کیږي غیر د ددی قبر والا نه یعنی د نبی کریم صلی الله علیه وسلم قبر تر ې اشاره وکړه" .

امام مالک وائي :

"انما انا بشر أخطئ وأصیب فانظروا فی رأیي فکل ما وافق الکتاب والسنة فخذو به وکل مالم یوافق الکتاب والسنة فاترکوه" تفسیر اضواء البیان ص۵۳۹ ج ۷ .

"بی شکه زه بشر یم کله خطا کیږم او کله حق ته رسیږم نو زما رایه وګورئ زما هره رأیه چې د قرآن او حدیثو سره موافقه وه نو وائ ې خلګه او کومه چې د قرآن او حدیثو سره موافقه نه وه نو پرې ې ږدئ" .

امام شافعی رح وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعی تلدغه وهو لایدری».

اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج۲-۳

«دهغه چا مثال چې دشپې لپاره علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاک راټولوی پرته له دې چې ورته ولیدل شی چې په هغې کښې مارغۍ هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدارنګه وائی:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی، تفسیر اضواء البیان ص۵۴۱ ج۷-

کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی.

همدارنګه امام شافعی وائی:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لابن القیم ص۷ ج۱-

مسلمانانو پدی اجماع کړیده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت سنکاره شو نو هغه ته دا روا نده چې د هغه سنت پرخلکو کښې دیوچا قول له امله پرېږدي.

امام شافعیؒ وائی:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

واذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي ۰ .

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج۲۰

۰ کله چې صحیح حدیث راغی او زما قول مخالف ؤ نو زما خبره په دیوال وولئ او کله چې تادلیل ولیدل چې په لاره کښې اېښې ؤ نو همدغه زما قول دی ۰ .

امام احمدؒ وائي :

۰ لا تقلدني ولا تقلد مالكاً ولا الثوري ولا الأوزاعي و خذ من حيث أخذوا ۰ .

وقال : ۰ من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال ۰ .

اعلام الموقعين ص۲۸۲ ج۲ . مجموع فتاوى ص۲۳۲ ج۲۰

زما تقلید هم مه کوئ او د مالکؒ سفیان ثوری او اوزاعی تقلید هم مه کوئ او هغه څای څخه دین واخله چې هغوی اخیستی (قرآن او حدیث څخه) او وائي چې ۰ دیوه سړی د ناپوهې او فقاهت دکموالی څخه داهم ده چې خپل دین د سړیو نه تقلیدوي ۰ .

امام احمدؒ وائي :

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأي سفيان والله تعالى يقول : ۰ فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم ٭ أتدرى ما الفتنة ؟ الفتنة الشرك . لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك ٭ فتح المجيد صـ٤٤٤

٭ زه هغه قوم نه تعجب كوم چې سند او سند صحت ئې پېژندلى دى او بيا د سفيان رأيې پسې ځي او الله تعالى فرمائي: هر و مرو دى و وېرېږي هغه كسان چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم دطريقې او حكم څخه مخالفت كوي چې دويته به فتنه ورسېږي او يا به ورته دردناك عذاب ورسېږي ٭ ايا ته پوهېږى چې فتنه څه شى دى ؟ فتنه شرك دى .

كېداى شى چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم ځينى خبرى رد كړي (قبولى او عملى ئې نكړي) نو دده په زړه كښى به كوږ والى پيدا شي او هلاك به شى ٭٭

نو دا هغه ځلور امامان دي چې د دوى مقلدين ئې په هر څه كښى تقليد كوي كه صريح نص د قرآن كريم او صحيح حديث هم راشي او د دوى د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوى نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او يا د امام نه د ده پرولاندى خلكو خبره اخلي . لكه چې صاوي وېلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن كريم يا حديث او يا د اجماع څخه هم مخالفه وى نو مونږ به د ده پر هوا پرېږدو او د امام خبره به اخلو . نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقليد شرک دی اود همدی تقليد څخه مونږ ډه ځلور واړه امامانو منع کړي يو . همدارنګه داسلامی امت نور و علماؤ هم تقليد منع کړيدی .

ابو عبدالله بن خواز منداد البصری وائي :

والتقليد في دين الله غير صحيح وكل من اوجب الدليل عليك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع في الدين مسموغ والتقليد ممنوع ٠ اعلام الموقعين ج ٢ ص ١٧٨

دالله په دين کښی تقليد صحيح ندی او هر هغه څوک چې په تاباندی دليل د (قرآن اوحديث) څخه د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع ئې او اتباع په دين کښی روا ده او تقليد منع دی ٠

عبدالله بن معتمر وائي :

"لا فرق بين بهيمة تنقاد و انسان يقلد ٠

تفسير اضواء البيان ج ٤ ص ٤٩٤ اعلام الموقعين ج ٢ ص ١٦٦

٠ د هغه حيوان اوچار پای په منځ کښی چې پرې پکښی وي اوخوک ئې راښکاږي اود هغه انسان چې تقليدکوي هيڅ فرق نشته ٠

ابن عبدالبر د مزنی قول داسی را نقلوي :

"يقال لمن حكم بالتقليد هل لك من حجة فيما حكمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد . فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة . قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا » .

تفسير اضواء البيان ص ٤٩٧ ج ٤

چاچې په تقليد يوحكم وكړ بايد ورته وويل شي چې ايا تاچې په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره دى ؟ كه ئې وويل چې: هو ! نو تقليد ئې باطل كړ څكه چې دليل داحكم واجب كړ نه تقليد . اوكه وئې ويل چې ما بى دليله حكم وكړ نو بايد ورته وويل شي چې ولى دى (يدى بى دليله حكم) وينى توى كړې او فرجونه (سپځى) دى رواكړى اومالونه دى لوټ كړل حال داچې داكار الله تعالى بى دليله حرام كړى دى . الله فرمايلى دي » ايا تاسوسره پدى څه دليل شته » .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس دينكم ... لأربعة لا شك فى فضلهم عندى
هم علماء الدين شرقاً ومغرباً ... ونور عيون الفضل والحق والزهد
ولكنهم كالناس ليس كلامهم ... دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولازعموا حاشاهم أن قولهم . دليل فيستهدى به كل مستهدٍ

اى خلكو تاسو پركوم دليل دازمونږ دين هغوخلورو

امامانو پورى تړلى دى چې زما پر نزد د هغوي پر فضيلت

كښى هيڅ شك نشته هغوى په مشرق او مغرب كښى د دين

علماء دى او د فضيلت ، حق او زهد د ستركو رنادە ، لكن

دوى هم دنورو خلكو غوندى دي چې د هغوى خبره دليل

ندى او نه يې تقليد سباورځى لپاره څه كتلرى او دى امامانو

داهم نه دي ويلى چې زمونږ قول داسى دليل دى چې هرڅوك

پرى هدايت مومي .

ملا على القارى حنفى وائى :

" لايجب على أحد من هذه الأمة أن يكون حنفياً اومالكياً

اوشافعياً اوحنبلياً " . بحوالة هداية السلطان ص ١٤

پدى امت كښى هيڅا باندى دالازم ندي چې يا دى حنفى

وي اويا دى مالكى وي اويا دى حنبلي وي " .

د حنفى مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفى فقهى په

اصولو " التحرير " كښى ليكى :

" ان التزام مذهب معين غير لازم على الصحيح لان

التزامه غير ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله

ولم يوجب الله ولا رسوله على احد من الناس أن يتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي ويرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص۱۵

"صحيح خبره داده چې ديوه تاكلى مذهب لازم كښل پرځان باندى ضروري ندي ځكه چې دا لازم كښل لازم شوي ندي ځكه چې واجب نشته مګر هغه چې الله تعالىٰ واجب كړي وي او دالله تعالىٰ رسول واجب كړي وي، اودا نه الله تعالى واجب كړي او نه د هغه رسول چې يوځوك دى دامت ديوه سړي پر مذهب وي او پر دين كښى دى پر هرځه كښى د هغه تقليد كوي اود نور وسره چې څه وي هغه دى پريږدي ".

علامه نجندى ليكى :

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء".

هدية السلطان ص۸

"د مخكښنيو او وروستنيوځه زيات خلك چې كافر شوى دي هغوى د علماؤ، پيرانو، مشايخو اويلرونو په تقليد كافر شوي دي ".

نجندى بل ځاى كښى ليكى :

(c) ketabton.com: The Digital Library

* ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كانهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً " هدية السلطان ص ٩

* دور وستنيو هغو مقلدينو او مؤلفينو په هكله زړخله افسوس دی چې کتابونه يې ډک کړيدی او خلک پرې ګمان کوي چې هغوی علماء او معصوم مجتهدين دي ځکه چې دوی دځلور و امامانو تقليد او معلوم مذهبونه پرې خلکو لازم کړيدي او بيايې دنور وخلکو قول اخيستل او په هغې عمل کولو څخه خلك ويرولي دي نودا داسې شو لکه چې دغه امام نه يې رالېږل شوی نبي جوړ کړی وي چې دهغه اطاعت کوي " .

همدارنګه علامه نجندي په خپله رساله " هدية السلطان کښې ليکي :

" وأما المذاهب فهي اراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الأراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالىٰ ولا رسوله على احد اتباعها ، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ . ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيراً ما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها ٠

هدية السلطان ص٦

دا مذاهب د علماؤ رأيي او پرځينو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهاد وند دي او دی رأيو او اجتهادونو او پوهې تابعداري پر هيڅا باندې نه الله تعالى او نه د هغه رسول واجبه کړيده ٠ ځکه چې پدی کښې حق ته رسيدل هم شته او خطا کيدل هم شته او حق ته رسيدل يوازې په هغو احاديثو کښې دي چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه ثابت شوي وي او د برخلې امامانو يوی مسألې خوا ته تللی دي او بيا ورته حق په بل څه کښې سنګار شويدی نو د هغې مسألې څخه رجوع کړيده ٠ .

بيا علامه نجندی ليکی :

٠ فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه ٠ .

هدية السلطان ص٦

٠ نو د اسلام دين يودی نه پکښې د اسی مذهبونه شته او نه پکښې د اسی طريقې چې د هغې تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقی اولاری څخه ۰

شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله وائی :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو الی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة" ۰

مجموع فتاوی ج ۳ ص ۱۶۴

"هیچا تن دا روا ندي چې امت تر یو شخص ودروي او خلک د هغه طریقې تر ا بلي او د هغه پر طریقه باندې دخلکو سره دوستي او دښمنۍ کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نور پرته دا روا دي چې یوه خبره ورته وتاکی او په هغې باندې دوستي او دښمنۍ کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه ۰ او امت پدې اجماع کړېدې چې داکار د بدعتیانو دی چې یو شخص یا یو کلام خلکو ته وروی او امت په منځ کښې پرې جدائي راوړي" ۰

او شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله وائی :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس يؤخذ من قوله و يترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم ". مجموع فتاوى ص۹ ج۲۰

" په هيڅ يوه مسلمان باندې ديوه تاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د تابعداري څخه په هرڅه کښې چې واجبوي ؤ او يا مونږ ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرته د هرچا خبرې خبرې اخيستل کيږي او ځينې پرېښوول کيږي ".

علامه ابن قيم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص۱۲۹ ج۱ کښې ليکي:

" و من كيد الشيطان امرهم بلزوم زى واحد ولبسة و هيئة و مشية معينة و شيخ معين وطريقة مخترعة ومذهب معين ويفرض عليهم لزوم ذلك بحيث يلزمونه كلزوم الفرائض فلا يخرجون عنه ويقدحون فيمن خرج عنه و يذمونه كأكثر مقلدة المذاهب المعينة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفية الخرافية كالنقشبندية والقادرية والسهروردية والشاذلية والتيجانية وغيرهم فالحذر الحذر مما هم عليه من التعصب والتقليد ".

" داهم د شيطان د چلونو او دوکو څخه يو چل دى چې خلکو ته ؤ امر کړي چې يو رنګ طريقه او لباس او يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معین هیئت اوتګ او تاکلی شخص اودغه نجوړه شوی طریقه او تاکلی مذهب لازم وګڼی اوددی اتباع پری داسې لازمه وګڼی لکه چې داسلام د فرائضو اتباع لازمه ده ، نوددی طریقو اومذهبونو څخه نه وځي اوشوک چې ورڅخه روتل هغه باندې تهمت لګوي او بد یې ګڼي . لکه د پر د معینو مذهبونو مقلدین اود مختلفو طریقو والا د خراني صوفیانو څخه لکه نقشبندیان ، قادریان ، سهروردیان شاذلیان ، تیجانیان اوداسې نور . نوکوم تعصب اوتقلید چې دوې کوي لدې نه د پره په کلکه وپره پکار ده ،،

علامه نجمندی وایی :

• فیا ایها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حدیث الرسول المعصوم صلی الله علیه وسلم الذی فرض الله تعالی علینا طاعته وترکنا حدیثه صلی الله علیه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا یوم یقوم الناس لرب العلمین . فمن یتعصب لواحد معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم ویری أن قوله هو الصواب الذی یجب اتباعه دون الأئمة الآخرین فهو ضال جاهل بل قد یکون کافراً یستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل ۶ . هدیة السلطان ص ۱۳

• نو ای مسلمانانو ! کله چې مونږ دیوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید وکړ او د معصوم رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیث مونږ ته
ورسید ، هغه رسول چې الله تعالی په مونږ باندې د
هغه منل فرض کړیدی ، او مونږ پدې تقلید د
هغه صلی الله علیه وسلم حدیث پرېښود او دغه سړي او ده
د مذهب تابعداري مو وکړه نو مونږ نه به څوک زیات
ظالم وي او په هغه ورځ به زمونږ عذر څوک چې خلک
به د عالمیانو رب په مخ کښې ولاړ وي نو چاچې د رسول الله
صلی الله علیه وسلم څخه پرته دیوه تاکلي شخص لپاره تعصب
وکړ او دائې نظر ؤ چې دا ده قول هغه حق ته رسېدل
دي چې په مونږ دې تابعداري لازمه ده ، نو رسوا مانو
څخه پرته نو داګمراه اوجاهل دی بلکې کله کله داسې
داسې کافر دی چې د توبې کولو طلب به ورڅخه وشي که توبه
ئې وویسته سبنه ده که نه نو وبه وژل شي " .

همدارنګه یو شاعر وائي :

ما الفرق بين مقلد في دينه راض بقائده الجهول الحائر
وبهيمة عمياء قاد زمامها أعمى على عوج الطريق الجائر

ریاض الجنة في الرد على اعداء السنة للشيخ مقبل بن هادی الوادعی

د هغه مقلد چې په خپل دین کښې تقلید کوي او په خپل
ناپوهه اوحیران مشر راضي وي او د هغه رسوند چار پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نګرچې دهغه وائی د رانده په لاس کښې وي او په کږو وزولارو ویې روان کړی وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائی :

واهرب عن التقليد فهو ضلالة ان المقلد في سبيل الهالك

د تقلید نه وتښته څکه چې د ګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښې دی .

مولانای روم د تقلید په باره کښې وائی :

گرچه عقلت سوی بالا می پرد مرغ تقلیدت به پستی می چرد

منکر آن باشد که تقلیدی بود دین احمد راز تحقیقی بود

مثنوی

که ستا عقل هر څومره پوره تللوزي خو د تقلید مرغه دی نو په سنګته څربیږي ، منکر هغه وي چې تقلید ګوي د محمد صلی الله علیه وسلم دین د تحقیق راز دی .

علامه شنقیطی وائی :

* و أما مقلدوه فقد تركوا النظر في كتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً كلياً مع يسره و سهولته ونزلوا أقوال الرجال الذين يخطئون ويصيبون منزلة الوحي المنزل من الله * .

تفسیر اضواء البیان ص ٣٥٨ ج ٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

"دائمه ډ مقلدینو د الله تعالی په کتاب او د هغه د رسول په سنتو کښې نظر پریښې دی او ددی دواړو د زده کړی څخه ئې بالکل اعراض کړی دی سره د دې چې دا قرآن او حدیث د هر اسان دي او د غه مقلدینو د هغه خلکو چې خطا کېږی او حق تر رسېږي د هغوی اقوال ئې د الله تعالی له لوري د وحی د رجې تر رسولي دي" .

او علامه شنقیطي وائي :

" فالذین یقولون من الجهلة المقلدین هذا حلال و هذا حرام و هذا حکم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذی قلدوه تقوم مقام الکتاب والسنة و تغنی عنهما و ان ترک الکتاب والسنة والإکتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدینه اعمتهم ظلمات الجهل المتراکمة عن الحقائق حتی صاروا یقولون هذا . تفسیر أضواء البیان ص ۵۴۷ ج ۷

"نو هغه جاهل مقلدین چې وائي دا حلال دي اودا حرام دي اودا د الله حکم دی پدې ګمان چې د د غه امام اقوال چې دوي ئې تقلید کړی دی د قرآن او حدیثو پرځای کښې د هر ېږی او قرآن او حدیثو تر ضرورت نشته او د قرآن او حدیثو پرېښوول او د هغه خلکو اقوال چې دوی ئې تقلید کړی هغه کافی دی او د ه دین د سالم پاتې کېدو لپاره ښه پوره دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی دجهل کښو تیارو دحقائقو څخه راښه کړیدی تردی چې دوی داسی خبری کوي ۔

داوسنی عصرنامتو عالم سید سابق وائي :

" وبالتقليد والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهداية بالكتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشريعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشريعة " ۔ فقه السنة ص ۱۳ ج ۱

" په تقلید او مذاهبولپاره په تعصب باندې امت د کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ ، او داخبره راپیدا شوه چې داجتهاد دروازه بنده ده او شریعت د فقهاؤ اقوال وګرځېدل او د فقهاؤ اقوال شریعت وګرځېده " ۔

هغه رنګه نور د پروعلماؤ په تقلید باندې ډوبه لیکلی دي چې د ټولو راانقلوب به دلته داورډوالي سبب وګرځي ۔

د پرتاپوهه اوجاهلان دا وائي چې محدثین لکه امام بخاري مسلم ، ترمذی او داسې نور مقلدین وو حال داچې داخبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکې هغوي په خپلو کتابونو کښې داسی احادیث راانقل کړیدي چې هغه دخلورو اړو مذهبونو مخالف دي ، اوهیڅ یوه محقق داندي لیکلی چې هغوي مقلدین وو بلکې علماء وائي چې هغوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدین نه وولکړي شیخ الإسلام ابن تیمیه وائي :

" اما البخاري وابوداود فإمامان في الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذي والنسائي وابن ماجة وابن خزيمة وابويعلى والبزاز ونحوهم فهم على مذهب أهل الحديث ليسوا مقلدين لأحد بعينه من العلماء .

مجموع فتاوی ج ۴ ص ۲۰

" بخاري او ابوداود په فقه کښې امامان وو او مجتهدین وو اومسلم ، ترمذي ، نسائي ، ابن ماجه ، ابن خزیمة ، ابویعلی بزاز او داسې نور د اهل حدیثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښې دیوه تن کلی شخص مقلدین نه وو " .

نو د اهل حدیثو مذهب د عامو محدثینو مذهب دی او د ا یو داسې مذهب دی چې د قرآن او حدیثو په دلیل ثابت ولاړ دی او اهل حدیث چا ته د ا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې ورته وائي چې د قرآن او د هر صحیح غیر مجروح حدیث چې د نسخې او تخصیص دلیل پکښې نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حدیثو سره بغض کوي هغوي د حدیثو سره بغض کوي ، او امام ابن قیم داسې خلکو ته وائي :

یا مبغضا اهل الحدیث تشاتماً ابشر بعقد ولایة الشیطان

او ما علمت بأنهم انصار دیـ ـن الله والإیمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ماعلمت بأن انصار الرسو ل هم بلا شك ولد نكران
هل يبغض الأنصار عبد مؤمن أو مدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

" اى اهل حديثو سره كينه اوبغض كوونكيه او هغوييته كنځلى كوونكيه ته پدى پوه شه چې تا د شيطان سره دوستى شروع كړېده ، ايا ته نه پوهيږى چې اهل حديث د الله دين ايمان او قرآن انصار دي ايا ته پدې نه پوهيږى چې دوى بې شكه او بې انكاره د رسول الله صلى الله عليه وسلم انصار دي ، ايا داسې يو بنده د انصارو سره بغض كوي چې هغه مؤمن وي او يا ئې د ايمان بوى ميندلى وى ."

نو اهل حديث هغه خلك دي چې په قرآن او حديثو عمل كوي او حديث د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديثو او قرآن دواړو تر ويل كيږي الله تعالى په قرآن هم د حديثو اطلاق كړېدى لكه چې فرمائي : " فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ "

"نو په كوم حديث به ور وسته د قرآن نه دوې ايمان راوړي" .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشيرازي وائي :

عليك بأصحاب الحديث فإنهم على منهج للدين مازال معجماً
وما النور إلا في الحديث وأهله اذا ما دجا الليل البهيم و أظلما

تا ته دا پكار ده چې د اهل حديثو سره ملګرى شى ځكه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همیشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، اوکله چې تپه تیاره شپه راوخیژي نو بیا ر نانشته دی مګر پرحدیثو کښې ده او پر اهل حدیثو کښې ده " .

داسلام یوشاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدى ولا تك بدعياً لعلك تفلح
ولذ بكتاب الله والسنن التي انت عن رسول الله تنجو وتربح
ودع عنك اراء الرجال وقولهم فقول رسول الله ازكى وأرجح
ولا تك في قوم تلهو بدينهم فتطعن في اهل الحديث وتقدح
إذا ما اعتقدت الدهر ياصاح هذه فأنت على خير تبيت وتصبح

* دالله پر رسي منکولی ولکوه او د هدایت تابعداری وکړه او بدعتی کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شی او دالله پر کتاب او هغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلی دی نوخلاصی به ورمومی او خوشحال به شی ، او دخلکو رائي اوخبرې پریږده ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډیره پاکه اوراجحه ده . او دهغه قوم څخه مه کېږه چې دخپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائي او تهمت پرې لګوي ، که ستا تولـه زمانه دغسې پاکه عقیده وه نوستا سهار اوبیګا به پرخیر کښې وي " .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

واعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الآثار ضل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښې اوچت اوغوړ خلک هغه دي چې د پيغمبر سنتونه ئې ځان منسوب کړي وي ، او په خلکو کښې راښکته هغه دي چې بدعاتونه منسوب وي (مبتدعين وي) -

يو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأي ليل والحديث نهار

• د حديثو او اهل حديثو نه مخ مه اړوه ځکه چې رايه شپه او حديث ورځ ده •

يعنې حديث داسې پاکه اور وسپانه لاړ ده لکه چې ورځ رڼا ده . او د حديثو مقابله کښې د بل چا خبره او رايه داسې تياره او توره ده لکه شپه چې توره ده .

الله تعالى مونږ پدې مامور کړي يو چې د وحي تابعداري وکړو او هغه خلک چې د وحي تابعداري کوي هغوي به په دنيا کښې د ضلالت او بې لارۍ کېدو څخه بچ وي او په آخرت کښې به د شقاوت او بدبختۍ څخه نجات ومومي او هيڅ وېره او غم ورپرې نه وي. الله تعالى فرمائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" ۔ البقره ۳۸

"که تاسونه زماله لوري هدايت راغي نوچاچي زماد هدايت تابعداري وکړه په هغوي به نه وبره وي اونه به غمجن وي" ۔

او بل ځای کښې الله تعالیٰ فرمائي :

"فاما يأتينكم منى هدى فمن اتبع هداى فلا يضل ولا يشقى" ۔

"که تاسونه زماله لوري هدايت راغی نوچاچي زماد هدايت تابعداري وکړه نو نه به گمراه شی اونه به بدبخته شي" ۔

پدې دواړو آيتونوکښې الله تعالیٰ د هدايت تابعداري وته زيری ورکړی چې د ضلالت ، شقاوت ، ويری اوغم څخه به خلاص شي ، او هدايت د وحی تابعداری نه ويل کيږي او وحی عبارت د قرآن اوحديث څخه دي ځکه چې الله تعالیٰ رسول الله صلی الله علیه وسلم ته فرمائي :

"قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ" ۔ (الأنبياء - ۴۵)

"ورته ووايه چې زه تاسو يواځې په وحی وبروم" ۔

تفسير اضواء البيان د مخکښې دوه آيتونو په تفسير کښې داسې ليکي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولا شك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لا يتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم، لا يدري أصواب ما قلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولا سيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسير اضواء البيان ص۴۸۲ ج۷

"پدې کښې شک نشته چې دوحي د تابعدارانو څخه چې کومه ګمراهي شقاوت، وېره او غم په قرآن کريم کښې نفي شوې دا هغه چا لپاره نشته کوم چې دليوه دامې عالم تقليد کوي چې هغه معصوم ندې او دا مقلد نه پوهيږي چې په کومه مسأله کښې ده دچا تقليد کړې دا مشرفي په هغې کښې حق ته رسېدلې دې اوکه خطا شوې ده پداسې حال کښې چې ده دالله تعالى د کتاب او د هغه د رسول د سنتو څخه اعراض کړې دې، خصوصاً هغه وخت چې دا مقلد ګمان کوي چې ده دچا تقليد کړې دې ده ته د هغه رأيې بس دي او دالله تعالى د کتاب او د هغه د رسول د سنت څخه ضرورت نه پاتې کېږي"

نو مونږ همدا وايو چې ای خلکو راځئ د وحي تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو څکه چې دوی نه غیر بل هیڅ شی کښې هدایت نشته او وحی کښې فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل ښوی احادیث دي څکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات څخه وروسته وحی بنده شوې ده او دهغه ډیروسته په امت کښې هیڅوا تر وحی نده شوی او نه به ورته وشي ، هر کله چې وحی نه راځی نو په امت کښې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه قولې خبرې دی صحیح اوحق ته رسیدلی وي بلکې دامت هر څوک به کله خطا کېږي او په خطا به مأجور وی اوکله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسی تللل لازم ندي بلکې ناروا دي . نو په همدې ګناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نومونه ږدي اوغواړي چې خلك د حق د قبول څخه منع کړي .

نو څکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سميتم بها اهل الحديث	وناصري القرآن والإيمان
سميتموهم انتم وشيوخكم	بهتا بها من غير ما سلطان
وجعلتموها سبة لتنفروا	عنهم كفعل الساحر الشيطان
ما ذنبهم والله إلا أنهم	اخذوا بوحي الله والفرقان
وابوا بأن يتحيزوا لمقالة	غير الحديث ومقتضى القرآن
وابوا يدينوا بالذي دنتم به	من هذه الأراء والهذيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نومونږ دي چې تاسو په اهل حديثو اود قرآن او ايمان په امداد يا نوايبنې دي تاسو اوستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دانومونږ ايبنې دي ، اوبيا مودا نومونه کنځل کړ ځولې دي او دا ددې لپاره چې خلک پرې متنفر کړئ ستاسو داکار د جوګې ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې د اهل حديثو بله ګناه نشته مګر داچې هغوي د الله وحي او قرآن اخيستې دی او ددې نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضیٰ او د حديثو نه غير د بل چا خبرې ومنې ، او هغوي د دغه دين چې تاسو ئې کوئ چې هغه د خلکو رأی او باطلې خبرې دي دې نه انکار کوي ".

نومونږ يواځې اويواځې خلکو ته دا وايو چې د الله تعالیٰ کتاب ومنئ او د الله تعالیٰ د رسول محمد صلی الله علیه وسلم احاديث ومنئ او داخبره داسلام دښمنانو باندې د هره ډډه لګېږي نو بيا ورسره څه دليل نوي نوکله وائي چې دا وهابيان دي اوکله وائي چې دا مذهب نه مني اوکله څه اوکله څه وائي او پدې نومونو عوامو ئې چې خلک له حق څخه ښندکړي او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه ئې متنفر کړي ، مونږ وايو چې مونږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځې قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

منو اود قرآن اوحدیثو خلاف خبره چې دهرچا وي مونږ ئې
منلو ته بیار نه یو نوکه دغه رنګه خلکوته تاسې وهابیان وائې
نوو هاب دالله نوم دی او مونږ دالله بنده کان یو نومونږ ببیا
وهابیان یولکه چې یو شاعر وائې :

إن كان تابع احمد متوهباً ... فأنا المقر بأنني وهابي
اني الشريك عن الإله فليس لي ... رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجى ولا وثن ولا ... قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا ... عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا للتميمة ... اوحلقة اودعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بلية ... الله ينفعني ويدفع مابي
والإبتداع وكل امر محدث ... في الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأني لا أقارب ربه ولا ... أرضاه ديناً وهو غير صواب

ترجمه : که دمحمد صلی الله علیه وسلم تابعدار وهابی وي
نوزه پدې اقرار کوم چې زه وهابی یم زه دالله تعالی نه
شریك نفی کوم نو دیواخې وهاب رب نه سوا زما بل رب
نشته نه دکومې کومې سبزی نه امید کېدای شي او نه دکومې
درګاه نه او نه کوم قبر دا سبا بوځنو رترڅه سبب جوړېدای
شي ، همدارنګه نه دکومې تیګی نه او نه دکومې وني نه او نه د
کومې چینې نه او یا بلې درګاه نه دفایدې امید کېدای شی

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه نه زه تعویذ ترم اونه کوم بند ترم اونه څه غابن غاړه کښنی اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي، بلکې یوائی الله ماته نفع رسوي اوماڅخه تکلیف لیرې کوي، هر نوی کار نه او په دین کښنی له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امید لرم چې داسې بدعانونه به نه زه نږدې شم اونه به ورته دین ووایم ځکه چې دا کار ونه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایئ:

"اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان"

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ۵۷ ج ۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لری"

امام شافعی وایئ:

"اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم"

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ۵۷ ج ۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دی لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وُ"۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هر کله چې د مؤمنانو ترمنځ کښې اختلاف پیدا شي نو د حل لاره ئې دا ده چې په قرآن او حدیثو به فیصله کوي.

الله تعالیٰ فرمائي :

" يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا " .

(النسا - ۵۹)

" ای مؤمنانو ! د الله ومنئ او د الله د رسول ومنئ - او د امیرانو چې ستاسو نه وي ، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پیدا شو نو هغې رجوع الله او هغه رسول ته وکړئ که تاسي په الله او د قیامت په ورځ ایمان لرئ ، دا تاسو لپاره ښه او د ډیره غوره ده د عاقبت په نسبت " .

الله تعالیٰ فرمائي چې که تاسو په الله او د قیامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لرئ نو د اختلاف په وخت کښې الله او د هغه رسول یعنې د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړئ که په رښتیا مونږ د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هیڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتې ونشي، اختلاف د صحابه ؤ ترمنځ هم پیښیده. لکن کله به چې هغوی ته د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو اویاد بل چا رایو اواقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداری به ئې کوله لکه د مثال په توګه :

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضی الله عنه وویل دا به څوک نه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسې را نقلوی :

"عن ابی هریرة قال : لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمر بن الخطاب فقال ان رجالا من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

كما رجع موسى فليقطعن ايدى رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم مات .

السيرة النبوية لابن هشام ص ۳۰۵ ج ۴

* ابو هريرة رضي الله عنه وائي چې كله رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو نو حضرت عمر رضي الله عنه ودريد او وئي ويل : ځيني منافقان دا ګومان كوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شو حال داچې په الله قسم دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفات شوى ندى لكن هغه خپل رب ته تللى دى لكه څنګه چې موسى بن عمران عليه السلام تللې ؤ هغه دخپل قوم څخه خلويښت (۴۰) شپې غائب ؤ او بيا ورته راوا پس شو ، او په الله قسم دى چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به بيا داسې ببرته راځي لكه څنګه چې موسى عليه السلام راغلى ؤ نو د هغو خلكو خبې او لاسونه به غوڅ كړي چې وائي : رسول الله وفات شويدى » .

لكن حضرت ابوبكر رضي الله عنه چې كله خبر شو نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم دليدلو لپاره د عائشې رضي الله عنها كوربته نښت اوكله ئې چې وليدچې هغه وفات شوى . . . . . نو بيا راووت او حضرت عمر رضي الله عنه ته ئې وويل : چپ شه ؛ هغه چپ نشو بيا ابوبكر رضي الله عنه خلكو ته مخ كړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوحمد وثنائ وویله بیائ وویل :

" یاایها الناس إنه من کان یعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن کان یعبد الله فإن الله حی لایموت " .

" ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوهنو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوهنو الله ژوندی دی اونه مړکیږي " .

بیائ دا آیت ولوست :

" وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات اوقتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضروا الله شیئاوسیجزی الله الشاکرین " . آل عمران - ۱۴۴

" محمد ندی مګر رسول دی لده نه مخکښی رسولان تیرشویدي . ایاکه مړشو اویاووژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ اوځوک چې وروسته وګرځید " مرتد شو نو هیڅکله الله ته څه ضرر نشی رسولی او زړی چې الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړی "

نو کله چې عمر رضی الله عنه دا آیت واوریده نو حیران شواوپه ځمکې را پرېوته او ویې ویل :

" عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شویدی".

عمر رضی الله عنه چې کله آیت وا ورېد نو سمدستي دخپلې رائې اوقول څخه وګرځېد اودلیل ته تسلیم شو اود اوسنیو رڼدو مقلدینو غوندې نې ونه ویل چې ددی مطلب دادی اویا هغه دی، هیڅ تأویل اوتحریف نې پکښې ونکړ بلکې خپله خبره نې پرېښوده.

همدارنګه بل خلاف د صحابه ؤ منځ کښې دا راپیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته خښ کړو، ځینو وویل چې مسجد کښې نې ښخوو اوځینو وویل چې خپلو اصحابو سره نې ښخوو، ابوبکر رضی الله عنه وویل:

"إني سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول: ما قبض نبي إلا دفن حیث یقبض".

السیرة النبویة لابن هشام ج ۴ ص ۳۱۴

"مادر رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اورېدلي دی چې: هر نبي چې مړ شوېدی نو هغه ځای کښې ښخ شوی کوم ځای کښې چې د هغه روح قبض شی".

نو کله چې حدیث بیان شو او دلیل پیدا شو نو ټول له خپلې رائې څخه وګرځېدل اوحدیث نې ومانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښی د رأیې منل کمراهي ده

الله تعالیٰ فرمائي :

" وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا "

(الاحزاب - ۳۶)

" او هیڅ یوه مؤمن سړي او مؤمنې ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فیصله وکړي نو هغوبته دې د خپلې خانڅه اختیار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرمانې وکړه نو بې شکه کمراه شو په ښکاره کمراهۍ سره " .

نو د قرآن او ښوی احادیثو په مقابل کښی بیا د مؤمنانو دا اختیار نشته چې خپله او یا د بل قول او خوښه ورانده کړي بلکې که دا کار چا وکړ هغه به لوی بد بختۍ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکمراه وي ۰

همدارنګه عوف بن مالك الاشجعي وائي :

" قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله ۰ اعلام الموقعين ص۵۳ ج۱

" رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دی : زما امت به په څه دپاسه اویا (۷۰) دلو وویشل شی ، په تولوکښی دلوی فتنې والا به هغه قوم وي چې دين په خپله رايه قياسوي د الله حلال به پرې حراموي او الله چې څه حرام کړي هغه به حلالوي " ۰

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبر صادق دی رښتيا هم هغه څوک چې دخپلی رائې اوخواهش پسې تللی دي د برحرام ئې حلال کړيدی او د برحلال ئې حرام کړيدي اودا تحريم اوتحليل په حنفي فقها وکښې د هر ځکښی ئې له ځانه تقسيم کړيدی چې داحلال دي اوداحرام دي اودا مکروه دی ،دافرض دی اودا سنت دي ، دامستحب دی اودا مباح دي ، حال داچې اکثره داسي وي چې هيڅ دليل پرې نوي ۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چې ما ته شعبي وويل:
« ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش ».

رواه الدارمي

« دغه خلکو که تاته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حدیث بیان کړو وائي خله او که په خپله رایه ئي وویل نو د قضاء حاجت په ځای (بیت الخلاء) کښې ئي وغورځوه ».

ابوبکر رضي الله عنه وائي:
« ای أرض تقلني وأي سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم ».

اعلام الموقعين ص ٥٣ ج ١

« کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به پرما سیوري وکړي که ما د الله د کتاب په یو آیت کښې له ځانه خبره وکړه او یا می داسې څه وویل چې زه پرې نه پوهیږم ».

عمر رضي الله عنه وائي:
« السنة ما سنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة ».

اعلام الموقعين ص ٥٤ ج ١

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چې الله تعالىٰ اود هغه رسول صلى الله عليه وسلم
مونږ ته بيان کړيدی تاسو د نور وخلکو د رأيې خطاء
دامت لپاره سنت اولاره مه جوړوئ ".

عمر رضي الله عنه وايئ:

" اتقوا الرأى فى دينكم ".

اعلام الموقعين ص ٥٥ ج ١

" تاسو په خپل دين کښې له رأيې څخه وويرېږئ ".

همدارنګه عمر بن الخطاب رضي الله عنه وويل:

" أصحاب الرأى اعداء السنن اعيتهم الأحاديث ان يحفظوها
و تفلتت منهم ان يعوها، واستحيوا حين سئلوا أن
يقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأيهم فإياكم وإياهم".

اعلام الموقعين ص ٥٥ ج ١.

" د رأيې خاوندان د رسول الله صلى الله عليه وسلم د
سنتو دښمنان دي دوی د حديثو يادولو ستړي کړل
(يادي نه کړل) او دوی ونه ساتل (يادي نه کړل) نو
ورځخه وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چې کله
ورڅخه پوښتنه وشي اووايئ چې مونږ نه پوهيږو،
نو پخپله رأيه يې د سنتو خلاف وکړ نو تاسو غسې
خلکو څخه ځان وساتئ "

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم مونږ چې په اوسنۍ عصر کښې کوږو
هغه علماء چې دخپل خواهش او د رأیې تابعدار دی
دا ور ته شرم او عار ښکاري چې کله ورځنه پوښتنه وشي
او دوی وایي چې مونږ نه پوهیږو نو بې علمه فتوی یې
خلکو ته ورکړي او زیات خلك یې د الله تعالی د راضیګی
او غوره شوی دین څخه بل لور ته روان کړل اوس ورته
دا عار ښکاري چې د حق تابعدارې وکړي او د صحیح حدیث
لپاره خپله خبره پریږدي نو دین څخه یې دا سې یو شی
جوړ کړي چې دخپلې غوښتنې او خپل خواهش تابع یې کړ
فضلوا وأضلوا خپله هم ګمراهان شو او نور خلك یې
هم بې لارې کړل.

همدارنګه عبد الله بن مسعود رضی الله عنه وویل:

تاسو باندې به وروستۍ کلونه د مخکښو نه د ډیر بد تر
راځئ بیا یې وویل چې سنتاسو غوره خلك او علماء به
له منځه لاړ شي (وفات به شي) بیا یې وویل:
«ثم یحدث قوماً یقیسون الأمور برأیهم فیهدم الإسلام» اعلام الموقعین ص۵۷
بیا به دا سې خلك پیدا شي چې ټول دین کار ونه به په
خپله رایه قیاسوی او اسلام به نړوی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی رضی اللہ عنہ وائی :

«لو کان الدین بالرأی لکان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاہ وقد رأیت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یمسح علی ظاہر خفیہ»

رواہ ابو داود .

«کہ دین پہ رایہ او خپلہ خوښہ وای نو د موزی لاندی طرف بہ د پاس طرف نہ وہیر د مسحی وړ ؤ حال داچی ما رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لیدلای ؤ چی د موزو د پاسہ طرف باندی بہ یی مسحہ کولہ»۔

نو علی رضی اللہ عنہ هم پہ رایی رد کوی . او وائی چی کہ دین پہ قیاس او خپلہ خوښہ وای نو زما پہ نزد پہ کار دا وہ چی مسحہ انسان د موزی پہ لاندینی برخہ کولای او رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د موزو د پاسنی برخی باندی مسحہ کریدہ .

نو مونږ یی هم پہ پاسنی برخہ کوو او خپلہ خوښہ او قیاس پریږدو .

عبد اللہ بن عباس رضی اللہ عنہ وائی :

«من قال فی القرآن برأیہ فلیتبوأ مقعدہ من النار»

اعلام الموقعین ص۵۹ ج۱ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأیه خبره وکړه نو هغه نته دی د اوس نه ځای جوړ کړی".

همدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد کوي نومسلمانانو ته دالازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دینی مسئله کښې وڅېړنه پوښتنه وشي نوکه دقرآن اوحدیثو نه ورته دهغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دی جواب ورکړی اوکه نه ورته ودی وایئ چې زه نه پوهیږم اودیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه هغه چې داعیب ندی چې یوشوک وایئ زه نه پوهیږم لکن دایولوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نوځان هم دهلاکت کښې ته وغورځوي او نورخلک هم گمراه کړي .

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك وأتوب إليك

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة

تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد

بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library